1893 — 1973
80
років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 9-го БЕРЕЗНЯ 1973 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, MARCH 9, 1973 No 44. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Четвер, 8 березня 1973

КЕРІВНИЦТВО ПЕНН - СЕНТРАЛ залізниці одержало від федерального дистриктового судді Джона П. Фуллама судовий наказ передати судові найдалі до 2 липня 1972-го року конкретний плян реорганізації 20-тисячмилевої мережі цієї компанії, а ні, то зголосити пропозицію на її ліквідацію. Подаючи це до відома, суддя ствердив, що Пенн-Сентрал перебуває в стані банкрутства вже від 20 червня 1970 року і що суд не зможе дозволити на дальшу діяльність цієї залізниці на дотеперішній базі.

ЛЕҐІСЛЯТИВНИЙ ДИРЕКТОР АФП-КІО — Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій — Ендрю Джей Біміллер виступив під час переслухань у сенатській фінансовій підкомісії для справ закордонної торгівлі із скаргою, що уряд ЗСА своєю допомогою Японії в будуванні ракети збільшує загрозу евентуальної майбутньої японської агресії, бож плянована ракета, конструйована нібито для мирних цілей, може бути дуже легко перебудована у військову баллістичну далекосяжну ракету.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ І КОМУНІСТИЧНА УГОРЩИНА підписали у вівторок 6 березня ц. р. домовлення про відшкодування за знищене під час війни або ж націоналізоване майно американських громадян і підприємств на Угорщині. Згідно з постановами цього договору Угорщина погодилася сплатити З'єднаним Стейтам Америки суму 18.9 мільйона долярів у двадцяти річних ратах по 945 000 дол., починаючи від червня цього року. Уряд ЗСА погодився із свого боку звільнити з-під контролі угорські конта й фонди, заморожені у ЗСА. Під час переговорів в цій справі не згадувано корони св. Стефана, яка переховується у ЗСА.

З КЕЙП КЕННЕДІ НА ФЛОРИДІ випущено у вівторок 6 березня ц. р. військового секретного сателіта, що його завданням збирати інформації й дані про мілітарний розвиток в Совєтському Союзі і комуністичному Китаю, зокрема про заінстальовані в тих державах баллістичні ракети, їх випробування і рухи військ та про попередження ЗСА перед евентуальною атомовою атакою цих держав на ЗСА.

ПОЧИНАЮЧИ З 1 КВІТНЯ американські листоноші й інші поштові службовці матимуть право носити короткі штани. Так же само вони зможуть ходити без своїх теперішніх важких кашкетів. Стосується цей дозвіл керівництва Поштової Служби ЗСА 250 тисяч листоношів і поштових службовців.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ КУРТ ВАЛЬДГАЙМ ЗАПЕРЕЧИВ рішуче, наче б його „принижували" були на міжнародній конференції про В'єтнам у Парижі, де комуністи спротивились, щоб він головував. Курт Вальдгайм не підписав декларації 12-ох тамошніх міністрів закордонних справ, які ґарантували перемир'я у В'єтнамі, але він пояснив, що він не був там представником ніякої одної держави. Об'єднані нації не брали участи в переговорах про перемир'я, і тому він мусів грати на тій Паризькій конференції „особливу ролю". Преса повідомила, що комуністи спершу запросили Вальдгайма, а потім його відсунули.

У ГЕЛЬСИНКАХ, ФІНЛЯНДІЯ, ВІДБУЛОСЯ в минулий вівторок 6 березня дальше засідання 34-членної міжнародної конференції, яка підготовляє Паневропейську конференцію безпеки, яка мала б відбутися у другій половині цього року. На тій Підготовній конференції нібито зроблено „поступ", але західня преса ставиться скептично до шансів договорення між Заходом і Сходом щодо запевнення успіху конференції, яка ґарантувала б Европі безпеку, а не тільки потвердила Москві її „стан посідання".

ФРАНЦІЯ ЗАЯВИЛА, що вона не погодиться на розглядання Міжнародним Трибуналом у Гаазі її штучних атомових дослідів у південно - західній частині Тихого океану. Нова Зеляндія заповіла, що вона зголосить скаргу до Міжнародного Трибуналу, якщо Франція не відмовиться від дальших таких атомових експериментів на сусідніх із Новою Зеляндією водах.

БРИТАНІЯ ЗГОЛОСИЛА ПРОТЕСТ в Ісляндії проти того, що ісляндські прибережні стежні човни перерізали сіті багатьох британських рибальських тральників. Між Ісляндією і Британією йде затяжна „війна" за право риболовлі на Атлантику: Ісляндія проголосила, що її води простягаються на 40 миль від її берегів, чого Британія не визнає.

Рідкісні відвидини в УНС і „Свободі"

В середу, 7-го березня, головну канцелярію УНС і „Свободу" відвідали рідкісні гості: відома наша малярка з Венесуелі Галина Мазепа із своїм мужем проф. Володимиром Ковалем. Гості зупинилися на коротко в Ню Йорку в переїзді до Европи і цієї п'ятниці, 9-го березня, Мистецька Комісія при Українському Інституті Америки влаштовує для них зустріч, про що мова в окремому дописі про малярку, надрукованому на стор. 7-ій в цьому числі. Окремий репортаж Леоніда Полтави про розмову з ними під час відвідин у „Свободі" буде надрукований в черговому числі. На фото, зняте під час відвідин у „Свободі", сидять (зліва): ред. Богдан Кравців, пані Ольга Соневицька, в товаристві якої та д-ра Ілярія Чолгана гості відвідали „Свободу", ред. Леонід Полтава (стоїть), пані Галина Мазепа та її муж проф. інж. Володимир Коваль.

В ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ

ТАРАС ШЕВЧЕНКО (9. III. 1814 — 10. III. 1861)
(Погруддя з пам'ятника у Вашингтоні)

Тарас ШЕВЧЕНКО

ІСАЇ, ГЛАВА 35

(Подражаніє)

Радуйся, ниво неполитая!
Радуйся, земле, неповитая
Квітчастим злаком!
Розпустись,
Рожевим крином процвіти!
І процвітеш, позеленієш,
Мов Іорданові святії
Луги зелені, береги!
І честь Кармилова і слава
Ливанова, а не лукава,
Тебе укриє дорогим
Золототканим, хитрошитим.
Добром та волею підбитим.
Святим омофором своїм.
І люди темнії, незрячі
Дива Господнії побачать.

І спочинуть невольничі
Утомлені руки,
І коліна одпочинуть,
Кайданами куті!
Радуйтеся, вбогодухі,
Не лякайтесь дива, —
Се Бог судить, визволяє
Довготерпеливих
Вас, убогих. І воздає
Злодіям за злая!

Тоді, як, Господи, святая
На землю правда прилетить
Хоч на годиночку спочить,—
Незрячі прозрять, а криві,
Мов сарна з гаю,
помайнуть.

Німим отверзуться уста;
Прорветься слово, як вода,
І дебрь-пустиня неполита,
Зцілющою водою вмита,
Прокинеться; і потечуть
Веселі ріки, а озера
Кругом гаями поростуть,
Веселим птаством оживуть.

Оживуть степи, озера,
І не верстовії,
А вольнії, широкії
Скрізь шляхи святії
Простеляться; і не
найдуть
Шляхів тих владики,
А раби тими шляхами,
Без гвалту і крику,
Позіходяться докупи,
Раді та веселі.

І пустиню опанують
Веселії села.

25 березня 1859
(С.-Петербург)

Г. Кіссінджер підготовляє нові дипломатичні акції

Вашингтон. Відомий політичний коментатор Джеймс Рестон опублікував в „Ню Йорк Таймс" з 7 березня інформацію про те, що президент Ніксон дав доручення Генрі Кіссінджерові підготовити ґрунт під новий цикл переговорів, у висліді яких мали б бути наладнані спірні питання між ЗСА та европейськими державами, Японією, а також привели б до ліквідації жидівсько-арабського конфлікту на Близькому Сході. За даними Рестона, Генрі Кіссінджер саме тепер перепроваджує реорганізацію свого штабу при Білому Домі.

Джон В. Ліндзі не буде кандидатом на посадника Ню Йорку

Ню Йорк. — 7 березня закінчилася спекуляція щодо плянів на майбутнє теперішнього посадника Ню Йорку, Джона В. Ліндзі. Того дня на зібранні своїх прихильників та представників преси Ліндзі заявив, що він не кандидуватиме втретє на посадника міста Ню Йорку, хоч переконаний, що мав би всі вигляди на виграну. Це своє рішення Ліндзі зробив, як він сам заявив, з „особистих причин", підкреслюючи, що він плянує залишитися активним у політичному житті і в Демократичній Партії, до якої він вступив, пориваючи з Республіканською Партією. Серед прихильників Ліндзі кружляють вістки, що він кандидуватиме або на губернатора, або на сенатора в наступному році.

„Президент" УССР І. Грушецький винний у розстрілах українських селян

Париж. — Нещодавно призначений Москвою т. зв. президент Української ССР Іван Самійлович Грушецький, давній член комуністичної партії, є винним перед українським народом за безоглядні розстріли українських селян в час наступу совєтської армії на відступаючу гітлерівську армію. Допомагаючи маршалу Конєву повторно окупувати Україну, І. Грушецький був начальником постачання армії, і особисто наказував розстрілювати селян в Україні за прихований кілограм борошна чи навіть буханку хліба. За відомостями з паризького „Українського Слова" з 25 лютого ц. р., „найжорстокіше він показав себе під час битви під Корсунем. В районах Богуславському, Лисянському, Звенигородському селяни добре пам'ятають „діла" нинішнього „президента". не забув їх сам і «президент»."

Папа Павло VI призначив на префекта Східньої Конґреґації французького домініканина кард. Поля Філіппа

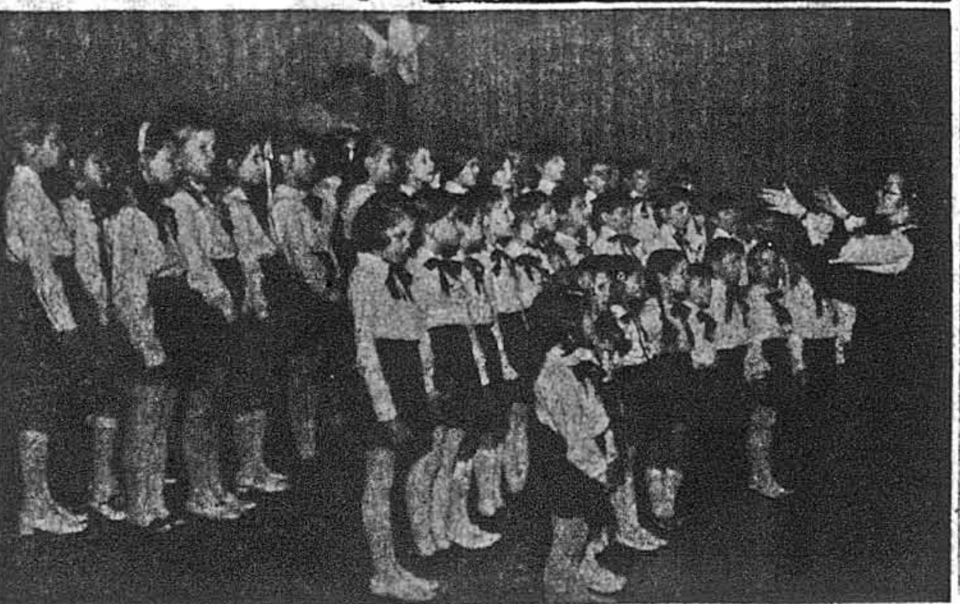
Ватикан. — У зв'язку з широко розгорненою акцією пересунень у керівництві Католицької Церкви, новим префектом — головою Священної Конґреґації для Східніх Церков став 67-літній французький домініканин кардинал Поль Філіпп, призначений на це становище Папою Павлом VI. Дотеперішнім префектом Східньої Конґреґації був кардинал Максиміліян ван Фюрстенберґ. До відання цієї Конґреґації належать усі ті східні Церкви, які визнають Папу. Водночас із призначенням кард. Філіппа на голову Східньої Конґреґації Папа Павло VI призначив на президента ватиканського секретаріяту для не-християн 62-літнього італійського кардинала Серджіо Піньєдолі, якого вважають довголітнім і близьким приятелем Папи Павла VI. Цей секретаріят відає справами взаємин Католицької Церкви з не-християнськими віровизнаннями такими, як мусулмани, буддисти та інші, за виключенням жидів. Контакти з жидами-католиками здійснює Ватикан через окремий секретаріят для Унії Християн, що його очолює Ян Віллебрандс, кардинал голляндського походження.

Південний В'єтнам звільнює з полону 6.300 комуністичних вояків

Сайґон. — На 4-членній Спільній Військовій Комісії у Сайґоні прийшло до порозуміння, за яким Південний В'єтнам погодився звільнити „у другій фазі" ліквідації проблеми полонених — 6.300 комуністичних військовиків, відмовившись таким чином від свого попереднього становища, що він звільнить тепер тільки 2.000 осіб. Те попереднє становище вільних в'єтнамців стало причиною бойкоту комуністами названої вгорі 4-членної Комісії. Американський транспортовий літак С-150 перевіз уже з одного південно-в'єтнамського табору до Північного В'єтнаму 500 комуністичних полонених. Звільнювання комуністичних полонених відбуватиметься по 1 000 осіб денно. У полоні в Південному В'єтнамі залишиться ще коло 14.700 комуністичних полонених. В'єтконґ звільнить тепер 1,200 південно-в'єтнамських вояків. У Північному В'єтнамі є ще яких 4.000 військовиків з Південного В'єтнаму. Комуністична преса закидає Південно-в'єтнамським властям, що вони багатьох політичних в'язнів-комуністів на швидку руку судять і засуджують, як звичайних злочинців і таким чином штучно поменшують число політичних в'язнів.

НАША ДУМА, НАША ПІСНЯ НЕ ВМРЕ, НЕ ЗАГИНЕ...

Показана на цій фотознімці „Молода Думка", юнацький хор в далекому від рідної України Ню Йорку, може послужити живим і переконливим потвердженням наведених в заголовку віщих слів Кобзаря України, Тараса Шевченка. Хором диригує пані Яра Кекіш. Недавно ця „Молода Думка" виступила з великим успіхом на концерті в Асторії, про що пишеться в окремому дописі на 5-ій сторінці в цьому числі, а в найближчу неділю, 11-го березня, цей хор виступить у програмі концерту в честь Тараса Шевченка, що відбудеться в Ню Йорку у школі Стайвезанта при 15-ій вулиці о год. 4-ій по полудні.

Управа НТШ нараджувалася про ювілей НТШ

Ню Йорк. — 24 лютого тут відбулося пленарне засідання Управи Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА, на початку якого вшановано пам'ять померлого недавно президента Головної Ради НТШ проф. д-ра Євгена Вертипороха. Схвалено бюджет НТШ на рік 1973/74 у сумі 20.122 дол. На цю суму складаються такі необхідні видатки, як сплата гіпотечного довгу, нормальні кошти утримання дому, передбачені направи дому, утримання бібліотеки, утримання архіву - музею, адміністраційні видатки канцелярії разом з друками і поштовими оплатами, кошти академічних курсів і ін.

Окремих видатків вимагають публікації, зв'язані з ювілейним Науковим Конґресом НТШ, що відбудеться в днях 23-25 листопада 1973 р. в Ню Йорку. Діловий Комітет Конґресу має видати в цій серії збірник праць Конґресу та інформаційні матеріяли для учасників Конґресу в українській і англійській мовах.

Розглядаючи прелімінарних видань та взагалі кошти 100-річного ювілею НТШ, Управа НТША схвалила загальну суму на кругло 60.-000 долярів. Управа має покищо лише суму 17.096 долярів, але має тверду надію, що національна спільнота в Америці поспішить із щедрими пожертвами на цей Ювілейний Фонд.

Управа НТШ вислухала звіт голови Ювілейного Комітету відзначення сторіччя НТШ, проф. д-ра О. Андрушкова. Він підкреслив з признанням факт, що Український Конґресовий Комітет Америки, на своєму 11-му Конґресі проголосив 1973-ий рік — Роком Української Культури й Науки та Ювілейним Роком НТШ. Крім того Рада Директорів УККА видала звернення в цій справі до всієї зорганізованої громади.

Осередком ювілейних святкувань буде Науковий Конґрес, під час якого відбудуться триденні Пленуми і триденні Наукові Конференції Секцій і їхніх Комісій. Програму Пленумів устійнює Діловий Комітет Конґресу, а наукових конференцій — відповідні дирекції Секцій.

В Науковому Конґресі беруть участь всі члени НТШ, що витовлять на Конґрес відповідні відповіді. Абстракти доповідей будуть надруковані в програмах Конґресу.

Фінансовий звіт та прелімінар бюджету Т-ва склав інж. Р. Кобринський. У зв'язку з цим звітом Управа ухвалила: 1. Всім ВП. ПП. Жертводавцям, які пожертвували на ювілейний фонд мін. 100 долярів — буде висланий в дарі комплект семитомової праці проф. д-ра М. Стахова (українською мовою) п. н. „Україна в добі Директорії УНР". 2. Всім ВП. ПП. Меценатам, які пожертвують від $1.000 вгору — буде видана особлива медаля НТШ з признанням за меценатство.

Українська Православна Церква в Канаді відзначує річницю голоду в Україні

Вінніпеґ. — Тут опубліковано „Звернення" Священного Собору єпископів Української Греко - Православної Церкви в Канаді, в якому найвищий провід Церкви звертається до всіх своїх вірних та українського громадянства в Канаді „з приводу важких роковин 40-ліття нечуваного голодового мору істоти українського народу, що його задумав і здійснив провід міжнародного комунізму з центром у Москві". У „Зверненні" пишеться, що Українська Греко - Православна Церква в Канаді відзначить ці сумні роковини Богослуженнями в церквах 25 березня, а одночасно українські православні ієрархи закликають все українське громадянство активно включитися в „якнайширшу інформативну кампанію, щоб про ту трагічну подію і пляму на організмі українського народу (й усього людства) поінформувати наших співгромадян у Канаді, а також інші народи світу".

Українці в Англії понад піврoку пікетували амбасаду СССР

Лондон. — Трохи довше як півроку тривало постійне пікетування в суботи й неділі амбасади СССР у Лондоні при вулиці Бейсвотер, де розташовані також інші амбасади й посольства. І. Дмитрів повідомив на сторінках „Шляху Перемоги" з 4-го березня, що пікетування з транспарентами й роздачею відповідних інформативних летючок про становище в поневоленій Україні здійснювали по черзі українські громади з різних міст Англії. Не лише особи із сотку пізнати, чому демонстрували українці, а й урядовці багатьох інших амбасад і посольств та різні дипломатичні представники, які відвідували амбасади. Крім того, „ця дія випробувала також спосібності наших громад. Вона зрушила людей, пригадала їм Батьківщину". Автор стверджує в кінці допису, що таке перманентне пікетування виявило, що „наша громада готова і спроможна на патріотичну роботу".

ЧЕРГОВІ НАРАДИ В НЮ ЙОРКУ В СПРАВІ РОКОВИН ГОЛОДУ

Ню Йорк. — З Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Відділу УККА інформують, що цієї суботи, 10 березня, тут в домі Українських Католицьких Ветеранів при 33 Схід 7-ій вулиці відбудуться о год. 6-ій вечора чергові збори відпоручників місцевих організацій в справі відзначення 40-річчя голодової облоги України, запляноване на 19 і 20-го травня в Ню Йорку та на 26-го травня ц. р. у Вашингтоні. До участи в нарадах запрошені також представники довколишніх Відділів УККА.

„СВОБОДА" ПОІНФОРМУЄ І ЗАЙМЕ СТАНОВИЩЕ

У зв'язку з надрукованою в англомовному „Українському Тижневику" з 17-го лютого вісткою Юрія Вірта про виступ докторанта Гарвардського Університету Ореста Субтельного на форумі Українського Студентського Клюбу в Гантер Коледжі і опісля зв'язану з цією вісткою статтею - коментарем проф. Лева Шанковського в „Америці" з 28-го лютого, „Свобода" одержала телефоном і поштою ряд запитів та побажань про дальші інформації та вияснення. Йдучи назустріч цим побажанням, „Свобода" в наступному тижні надрукує повний текст доповіді п. Субтельного, як також подасть додаткові інформації і з'ясує своє власне становище.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Скрижалі Кобзаря

Невдовзі перед своєю смертю, застановляючися над важкою долею улюбленої, в кайдани закутої, України, Тарас Шевченко перестерігав своїх земляків, щоб вони не ждали добра від поневолювача української землі, а зокрема, щоб не ждали від нього „сподіваної волі". Великий пророк і поет писав тоді:

. . . Добра не жди,
Не жди сподіваної волі —
Вона заснула: цар Микола її приспав.

Для Шевченка одна істина була незвичайно ясна і самозрозуміла: волі народові ніхто і ніколи не дасть, волю народ мусить собі здобути власним зусиллям, об'єднавши всі свої сили, мусить бути готовий „царя до ката повести".

112 років проминає від того дня, коли перестало битися гаряче серце найбільшого сина української землі, але ні в чому не применшилася вартість його слів і думок. Може на цьому заважив той факт, що не змінилася на краще доля українського народу і що Україна сьогодні у такій, як не куди гіршій політичній неволі, у якій була за життя поета. Може причина в тому, що Шевченко своїм духовним зором умів заглянути у далеке майбутнє і розкрити таємниці буття, які навіть для нашого покоління ще не цілком ясні і зрозумілі.

Нам здається, що під сучасну пору буде потрібним та доцільним нагадати невеличкий поетичний твір з датою 22 листопада 1858 року, у якому Шевченко в кількох словах показує нам шлях до волі і незалежности. „Щоб збудить хиренну волю, — писав він тоді, — треба миром, громадою обух сталить, та добре вигострить сокиру — та й заходиться вже будить". Коли цього не станеться, коли ввесь народ не буде здібний піднятися до чину, тоді сподівана воля „проспить собі, небога, до суду Божого страшного!"

Вшановуючи пам'ять Тараса Шевченка у роковини його народження і смерти, пам'ятаймо ці слова, сповнені глибокої життьової мудрости, яку він здобув ціною свого власного щастя і власного життя.

Гнів проти дорожнечі

З-посеред усіх актуальних справ зріст коштів утримання найбільше цікавить, хвилює і гнівить найщирші кола американського суспільства. Передусім ідеться тут про подорожчання харчів і одягу, підвищування домовласниками комірного, зріст цін на ліки й коштів шпитального лікування, надзвичайне підвищення цін за будь-який ремонт, врешті щораз більший тягар федеральних, стейтових і міських податків. Американські громадяни огірчуються, що урядові кола, від президента Ніксона вділ, в рожевих барвах представляють відносини в країні, запевняючи, між іншим, що боротьба проти інфляції дала вже і дає добрі наслідки, а тим часом ціни на всі речі першої потреби просто „скачуть" угору, доводячи до розпачу жінок, які ходять до крамниць на щоденні закупи. „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" провів у цій справі опитування в різних верствах суспільства, і висновок їх покривається з загальними голосами: „Щось у цій справі треба зробити".

Люди не здають собі справи з того, хто повинен найбільше зайнятися боротьбою проти дорожнечі, але, очевидно, в першу чергу думають про Уряд, як найбільш відповідальний за добро країни. Поруч із Урядом — таврується робітничі спілки, які своїми страйками добувають для своїх членів щораз вищі платні, дармащо вищі платні не встигають наздоганяти щораз вищі ціни. Дорожнеча хвилює не тільки помічника у шевській робітні, який заробляє 123 дол. тижнево, але й члена спілки столярів, який заробляє тижнево 328 дол., бо кожний має інші життьові вимоги. Тому властне ці нарікання треба сприймати з резервою. Співвинуватцями зросту цін є всі, що не знають меж для своїх забаганок, купують потрібні й непотрібні речі, і, хоч таким чином сприяють зростові продукції, водночас заохочують продуцентів до підвищування цін, бо, мовляв, люди куплять без уваги на ціну . . .

Загал громадян прийняв з вдоволенням замороження Урядом цін і платень 15 серпня 1971 р. Скасування того розпорядку і пізніші так звані „фази" 2-га і 3-тя не дали бажаних вислідів. Щораз більша дорожнеча вимагає не тільки повороту до державної контролі цін, але й ригористичних кар проти тих, які підвищують ціни у погоні за надмірними зисками.

Лука Луців

„ІДЕЙНА БОРОТЬБА НАВКОЛО СПАДЩИНИ Т. ШЕВЧЕНКА"

(1)

Повищий заголовок взятий з книжки Максима П. Комишанченка, що називається „З історії українського шевченкознавства". Підзаголовок цієї великої праці такий: „Творчість Т. Шевченка в оцінці дожовтневого літературознавства". Видавництво Київського університету, Київ, 1972, ст. 390.

Цю книжку писав автор як докторську дисертацію, але вона вийшла після його смерти, бо автор помер в 1970 році (народжений 1915 р.). Автор зібрав багатющий матеріял, бо плянував дати „синтетичний огляд історії шевченкознавства за період 50-90-их років XIX ст." Редакційна колегія, що складалася з двох професорів і двох доцентів Київського університету, нарікає, що не „всі питання автор розв'язав на однаково високому рівні". Колегія радить користуватися „фактичним матеріялом" та обережно ставитися до висновків-рекомендацій.

Ця заява свідчить про те, як важко догодити партійній лінії навіть довголітньому професорові, який на вступі своєї праці твердить, що „радянські літературознавці, керуючись марксистсько-ленінською методологією, добилися значних успіхів у вивченні життя та творчости Т. Шевченка" (ст. 5). Сам автор уважав, що „досі майже не досліджена ідейно-естетична боротьба навколо літературної спадщини великого поета". І Комишанченко почав це робити „на основі марксистсько-ленінської методології", бо тільки так, мовляв, можна об'єктивно конкретно-історично оцінити явища" (10). Варто розглянути, яка це об'єктивність.

Праця складається з двох частин: в першій частині опрацьовані 50 і 60-ті роки (ст. 13-226), а в другій 79-90-ті роки XIX ст. Висновки подані на 383-389 ст. В першій частині є п'ять розділів, у другій —три. В першому розділі автор вірно стверджує, що Шевченко був „не тільки добре ознайомлений з творчістю письменників зарубіжної, російської та української літератури, але й чудово розбирався в них" (ст. 13-36). В найближчому розділі говориться про „боротьбу навколо спадщини Т. Шевченка в російській критиці".

На „Кобзаря" з 1840 р. появилися були сім рецензій в російській пресі: 4 позитивні і 3 негативні. Комишанченко признає, що „консервативні органи російської преси, заперечуючи існування української мови та літератури, її майбутнє, радили українським письменникам, зокрема Шевченкові, писати твори не українською, а російською мовою". Правда, і вони не могли відмовити Шевченкові поетичного таланту. Та український поет не послухав приманливих похвал і заохоти писати російською мовою і відповів їм у вступі до „Гайдамаків":

Спасибі за раду.
Теплий кожух, тільки
шкода —
Не на мене шитий,
А розумне ваше слово
Брехнею підбите.

Ми згадували вище ,що Комишанченко обіцяв бути „об'єктивним" на основі марксистсько-ленінської методології, але йому це не вдалося, а це найкраще видно тоді, коли він пише про „божище" російських критиків Вісаріона Бєлінського. Комишанченко мусить признати, що Бєлінський написав дуже неприхильну критику на Шевченкову поему „Гайдамаки" і то в журналі „Отечественные Записки". В цьому самому журналі була прихильна рецензія на „Кобзаря" з 1840 р. Вона була без підпису і, щоб рятувати славу Бєлінського, тепер знайшлися „землячки", які твердять, що цю прихильну рецензію написав був Бєлінський, який чомусь то рік пізніше розсердився не тільки на Шевченка, але і на всю українську літературу. (Про це докладніше в нашій книжці „Тарас Шевченко — співець української слави і волі", ст. 32-37).

Бєлінський писав про „Гайдамаків":

„Тут є все, що належиться українській поемі: тут ляхи, жиди, козаки; тут добре лаються, п'ють, б'ють, палять, ріжуть; ну й само собою... кобзар співає свої надхненні пісні без особливого сенсу, а дівчина плаче, а буря гомонить". Бєлінський радив Шевченкові відкинути претенсії на титул поета.

Комишанченко напевно знав оцей пашквіль Бєлінського на Шевченка й українську літературу, але він не боронить українського поета, тільки його ворога росіянина Бєлінського. Комишанченко пише: Бєлінський не зрозумів революційної суті поеми... не дав широкого аналізу „Гайдамаків"... дав тільки загальні зауваження про твір". Комишанченко навіть пише, що критика Бєлінського „мала позитивне значення для Шевченка" (ст. 42).

Ми згадували, що тепер (від 1939 р.) стараються реабілітувати поступово Бєлінського українські підлизайки тим способом, що роблять його автором прихильної рецензії на „Кобзаря" в 1840 р., та це не правда. Це видно з його рецензії на „Гайдамаки", де він писав:

„Нова проба ,співів' п. Шевченка, упривілейованого, здається, українського поета, переконує ще більше в тому [отже, виходить, що Бєлінський і раніше був проти Шевченка! — Л.Л.], що твори такого роду видаються тільки для потіхи й науки самих авторів; іншої публіки, здається, в них нема. Але коли ті панове кобзарі гадають своїми поемами принести користь для нижчої кляси своїх земляків, то вони дуже помиляються — їх твори для простоого народу незрозумілі і не мають у собі нічого, чому б він симпатизував". [Рецензію Бєлінського наводжу за статтею Ів. Кревецького з IV книжки „Літературно-Наукового Вістника" з 1905-го року, ст. 42 і далі.]

(Продовження буде)

К. Крупський

САТИРА, ЯКА ВІДОБРАЖУЄ НЕВОЛЮ

Здається, немає українця поза межами України, який бажав би зла своєму народові на рідних землях. Кожен із нас без огляду на особисті політичні переконання щиро бажає, щоб він так само, як німець, француз, англієць чи швед, які живуть поза межами своєї країни, міг бути гордим з досягнень свого народу в яких би то не було ділянках життя.

На превеликий жаль, доля стала справжньою мачухою для українців. Коли, наприклад, німцеві, французові чи англійцеві забажається відвідати чи настало повернутись до країни його походження, то він може зробити це, коли тільки захоче, і може бути певним, що в країні його походження ніхто не обмежуватиме його відвідин чи побуту.

Про те, як мається справа з відвідинами тих, що їдуть в Україну, писати не потребуємо, і тому нас ніяк не можуть переконати ті, які бачать у теперішньому сумному стані нашого народу якусь його „державність", бо дійсність численними прикладами показує, що Україна таки знаходиться в колоніяльному стані.

Думаємо, що ті люди зовсім не визнаються в справі, коли таке безправ'я народу уважають державністю. Навіть початківець-студент міжнародного права знає, що для державности народу потрібні три основних елементи: нарід, територія і влада. Без них ніяка державність н е м о жлива. Зрозуміло, що влада мусить бути того народу, який живе на своїй території. Поки в Україні існує влада московського народу, доти не можемо говорити про українську державність.

Бездержавність України виявляється в кожній галузі життя нашого народу. Щоб бачити колоніяльний стан України, зовсім не потрібно туди їхати. Для цього вповні вистачає переглядати пресу, що дістається з України на Захід. Зрозуміло, що вражень з такого перегляду не смієимо ховати для себе. Для користи нашої тут, на еміграції, і нашого народу в Україні такими враженнями мусимо ділитись на сторінках нашої вільної преси.

Недавно авторові цих рядків уперше дістався до рук річник за 1972 рік київського журналу гумору і сатири „Перець", що друкується, як зазначено в ньому, „на. украинском язике". Переглянувши кільканадцять чисел цього журналу, кожний може побачити чимало правди з життя нашого народу, хоч і висловленої у формі сатири.

Не дуже смішно виглядають фронтові цілосторінкові карикатури в 15-му числі за серпень і 17-му за вересень (журнал появляється двічі на місяць). Перша карикатура п. н. „Два кольори мої, два кольоря" показує, як людина не п'є, а буквально наливається червоним вином, а відтак гине в катастрофі вантажної автомашини. В другій частині карикатури п. н. „А чорний — то журба" показана чорна нагробна плита того, що пив те червоне вино.

На фронтовій сторінці другого числа „Перцю" карикатура представляє пияка, що, вийшовши від самогонниці, впав на дорозі, а біля нього лежить, задерши догори ноги, собака. Власничка цього собаки біжить до пияка з криком: „Ти навіщо, безсовісний, на мого Рябка дихнув?!"

Карикатури, що свідчать про поширене в Україні пияцтво, є в кожному числі цього журналу. Подібних карикатур не бачимо в американських, німецьких та французьких журналах, хоч споживають вина та інших алькогольних напоїв у тих країнах більше.

У тому ж серпневому числі „Перцю" на 4-ій сторінці є довжелезна і нудна гумореска п. н. „Багатотонна специфіка... і три висновки з неї", в якій мова про те, як на текстильній фабриці робітник крав батист для своєї дружини. Він намотував на себе десятки метрів батисту й „весело тюпав до прохідної".

А якийсь Юлик Александров, що працював на м'ясокомбінаті, зробив собі пояс, до якого прикріпляв торбинки з „ваговитими шматками ковбаси, а також свіжого м'яса й печінки". Цими продуктами він не тільки годував свою дружину, але й збував їх на базарі.

Автор критикує адміністративні чинники за те, що стосують замалі кари супроти таких крадіїв. Він пише: „Як правило, крадіжка на суму до 50 карбованців не тягне за собою кримінальної відповідальности. Ось чому злодій воліє десять разів украсти на 49 карбованців, ніж один раз на 52. Спіймається — тюрми все одне не буде, передадуть адміністрації, у крайньому разі товариський суд оштрафує на десятку або дирекція позбавить премії".

Майже в кожному числі „Перцю" є протиамериканська карикатура і такого ж змісту гумореска, як, наприклад, „На заокеанські теми" в 8-му числі за квітень. Або карикатура „Зв'язані одним вузлом", що представляє чотири гадини — сіонізм, фашизм, антирадянщину і націоналізм. Розміщені ті гадюки у формі гакенкройца, а зв'язані разом хвостами.

Карикатура „Сім бід... один одвіт" у 17-му числі за вересень придставляє протестаційну демонстрацію в Америці, яку розстрілює військо.

Не поминає „Перець" і „петлюрівців". У 9-му числі за травень на 13 ст. є карикатура п. н. „Картотека вбитих", що складається з двох рисунків. На першому рисунку представлений з вишкіреними зубами той „петлюрівець" із козацькими вусами і тризубом на шапці, з якої звисає синьо - жовтий прапорець. На другому — той самий „петлюрівець", але вже постарілий, з бандажами на лиці, а в його роззявленому роті видніють лише три зуби. Під першим рисунком напис: „Перся з петлюрівським тризубом", а під другим: „А залишився тризубим".

Немає у світі державного народу, що висміював би своє минуле, яке б воно не було. Коли переглядаєте російську совєтську пресу, так сильно поширювану тепер на Заході, то побачите, що москалі не висміюють своєї історії, в якій відсталість і варварство були основним елементом. Навіть своїх опришків забронзовують вони на героїв, а з дійсних героїв поневоленого українського народу намагаються робити опришків і до цієї брудної роботи запрягають сатиру поневолених народів.

Б. Цимбалістий

ЧОМУ ПОТРІБНА ФУНДАЦІЯ ТЕПЕР?

(2)

Створення постійно діючої Фундації мало б певне виховне значення для нашої громади. Крім здібности до певних спонтанних відрухових реакцій, нам треба виробляти вмілість діяти постійно, витривало, пляново і на далеку мету. Часто, з певною іронією, порівнюється колективні дії українців до солом'яного вогню, що спалахує на коротко і швидко гасне. Іншими словами, ми здібні до одноразових, коротко триваючих вибухів ентузіязму, за яким приходить зневіра, пасивність і апатія. Тепер заіснувала нагода принаймні попробувати вирости з такого радше незрілого способу дії, типового для юнацького віку, і діяти як зрілі суспільності, тобто постійно, пляново хоч може з меншим назверхним ентузіязмом, зате з не менше глибоким почуттям відповідальности і громадського обов'язку.

Проте пропозицію створення Фундації не можна розцінювати лише по тому, як її існування вплине на дальшу збіркову кампанію на Гарвардський Осередок. Українська Фундація була б об'єднанням духово споріднених і найзріліших наших громадян, не голословних „патріотів", але жертвенних, конструктивно думаючих одиниць, що діють з глибокого почуття громадського обов'язку, що ставлять вимоги перш за все до себе самих. Об'єднання такого типу людей повинно задовольняти їхні товариські потреби і рівночасно бути позитивною, оздоровлюючою силою в нашій суспільності. Про це було ширше написано в нашій першій статті („Гарвард — і що далі?").

Тут можна б додати ще інші, більш практичні користи з існування Фундації. Наприклад, дехто хотів би записати перед своєю смертю своє майно на якісь вартісні культурні цілі. Існування легально зареєстрованої Фундації, приклад її спонзорування різних вартісних проєктів, відповідальне, урядовими чинниками контрольоване господарювання фондами — може спонукати не одного дарувати щось зі свого майна на Фундацію. В Америці існують спеціяльні фундації, які займаються нічим іншим, як виконуванням останньої волі небіжчиків, що записали своє майно на певні загальні цілі. Чимало людей українського походження вмирає і не знає, що зі своїм майном зробити. Вони не мають довір'я до існуючих наших установ, що вони виконають їхню волю. Недавно, в Детройті, померла людина українського походження і залишила значне майно на потреби міста. Хто зна, чи не записав би він його на українські потреби, якби існувала в нас якась Фундація, легально зареєстрована і яка діяла б згідно з американськими законами і звичаями, тобто яка б точно звітувала перед своїми членами і перед американськими урядовими контрольними чинниками про своє господарювання грішми. Чимало наших людей відмовляється складати пожертви на наші загальні цілі, бо, мовляв, вони не знають, „куди ці гроші йдуть". Хоч найчастіше це тільки виправдування власного егоїзму чи скупарства, в тих заввагах є трохи правди. Організатори наших різних фондів та збірок не звикли подавати докладних розрахунків. Таке недбайливе господарювання зібраними грішми деморалізує суспільність. Якщо вдасться створити Фундацію, вона мусітиме діяти інакше. Тільки тоді вона може допомогти, щоб майно наших земляків не відпливало після їх смерти від нашої громади, але було використане для наших вартісних здобутків.

Фундація, маючи одного чи двох платних урядовців, потрібних для ведення книговодства, видавання звітів і бюлетеню для членів, організування товариських зустрічей і подібне, зможе збільшувати свої фонди, застосовуючи практиковані серед американців методи збірок, напр. видаючи святочні карточки і розсилаючи їх до українців і не-українців, влаштовуючи виграші і подібне.

Вкінці, Фундація є більш гнучка і зможе швидше та доцільніше з а д овольняти пильні потреби. Для прикладу, припустім, що члени Фундації рішатимуть впродовж наступних трьох років, щоб їхні членські внески були призначені на створення Дослідного Інституту. Але в міжчасі з Гарварду приходить вістка, що хоч маємо три катедри і професорів, але

(Закінчення на стор. 8-ій)

Дмитро Чуб (Австралія)

ІВАН РУБЧАК У ЖИТТІ І НА СЦЕНІ

(1874 - 1952 - 1972)

(2)

Бувши одним з п'ятнадцятьох дітей у батька, довелося йому самотужки завойовувати місце в житті. Йдучи шляхом співака, диригента, актора й директора театру, він пройшов трохи не увесь шлях історії розвитку нового українського театру в Галичині.

Скільки тих перешкод, успіхів, боротьби, утисків і зневаг довелося зазнати як йому особисто, так і українському театрові під польською чи московською займанщиною. І Рубчак з властивим йому гумором згадує окремі епізоди з свого життя. Розповідь відразу веде вас у далеке минуле. Це діялося ще 1896-го року на подвір'ї фортеці в Перемишлі, куди Рубчак потрапив на два місяці до резервових частин австрійського війська. Вишикувавши вояків у дві лави, офіцери почали робити розгляд особистого складу. Поручник Горецький, пізніше відомий офіцер польської армії, стоячи в товаристві ще двох офіцерів, викликав:

— Інтеліґенція, виступити наперед!

Але з лави ніхто не виходив. Тоді він пояснив, що вийти мусять ті, хто працює головою. Після цього вийшло троє: один жид, один поляк і Рубчак.

— Цо ти єстесь? — звернувся Горецький до жида.

— Я кельнер, — почулась відповідь.

— Геть! — крикнув поручник, і кельнер пірнув у лаву вояків.

— А ти цо? — запитав потім поляка.

— Я каменяр.

— Так ти ото така інтеліґенція? — розсердився Горецький і звернувся до третього, низького на зріст, але кремезного юнака.

— Я український артист! — відповів наш артист на запитання.

— А цо ти там сцене замятал?

— Ні, я оперовий соліст.

— Ов! То ти велика риба! То ти може б нам щось заспівав? — з недовір'ям, усміхаючись, запитав офіцер.

— Прошу, пане поручнику, але коли б хоч не тут, а в казармі.

Трохи згодом, уже в казармі, Рубчак демонстрував перед Горецьким свій голос. З жалю й амбіції він вирішив таки довести, що він справжній співак. І він гримнув басом з „Циганського барона" — „Гей же, хлопче, руку дай . . ."

Офіцери, очевидячки, не сподівалися такого виконання. Горецький тут же підійшов і, потиснувши руку, сказав:

— А пан ма слічни ґлос! . .

А наступного дня в рапорті Горецький наказав давати Рубчакові подвійну порцію їжі й окреме ліжко.

Так у спогадах виринали окремі клапті давноминулих сторінок життя цього своєрідного актора.

Оповідаючи знову про колишні труднощі театру, він казав, що він пам'ятає ще ті часи, коли по містах та селах не було театрів, а вистави доводилося давати по стодолах. Громадянство в ті часи до театру ставилося спершу неприхильно, бо на акторів дивилося, як на безвірників. Тому велику користь у справі піднесення історично-побутового театру зробили Микола Садовський та Марія Заньковецька, що приїхали з Києва до Галичини в 1905-му році. Найнявши львівський театр, вони цілий рік безперервно ставили свої вистави, як у Львові, так і в інших містах.

Тоді Іван Рубчак разом з Заньковецькою грав м. ін. у п'єсі „Ой, не ходи, Грицю". . . Він Гриця, а вона — Марусю. Незвичайну зустріч їм зробили в Коломиї гуцули з товариства „Січ", прийнявши їх в почесні члени.

Після їхніх виступів люди прихильніше ставилися до театру, збільшилися й народні пожертви. На вистави стала приходити також значна частина польського громадянства. І Рубчак пригадує, як уже по від'їзді Садовського та Заньковецької театр дав кілька вистав у Кракові, в парку Йордана, і здобув велику прихильність публіки, особливо виставами „Запорожця за Дунаєм", де Рубчак грав ролю Карася.

Серед прихильників був і польський драматург Оркан, який після цього написав спеціяльну п'єсу „Скапаний світ", висловивши бажання, щоб вона пішла спершу в українському театрі. Ця п'єса майже протягом трьох років ішла з успіхом у львівському театрі.

Так український театр здобув собі в Галичині широку популярність. Недарма одного разу дирекція театру зважилась прохати київського генерал-губернатора Драґомірова дозволити приїхати на виступи. Діставши дозвіл, театр їде до Кам'янця Подільського та інших міст. У Кам'янці вистави й концерти проходили з незвичайним успіхом, а публіка ставилась так прихильно, що театр раз-у-раз був переповнений, актори діставали великі подарунки, а по буфетах міста від акторів театру не хотіли брати грошей. А одна місцева книгарня, влаштовуючи вечір, запросила акторів дати спеціяльний концерт галицької пісні.

— Господи, — казав, розповідаючи Рубчак, — як той час швидко проминув, лиш гарні спомини лишилися по всьому.

Але це були не тільки спогади. Життя й діяльність Рубчака — це окремі сторінки історії українського театру Західньої України, творцем якого він був уже з початку свого свідомого життя. Справді, дев'ятирічним хлопцем він уже співав сольо в хорі Калуша, місті свого народження, а пізніше сам керував різними хорами, ставши в число кращих акторів. Його багатющого життя не можна охопити у невеликому нарисі: воно пробігає, мов кадри справді українського кінофільму у спогадах самого Рубчака. Серед них зустрічі з Іваном Франком, що не раз був на його виставах, і спільна праця з такими діячами театру, як Лесь Курбас, Бенцаль, Крушельницький, і служба в Українських Січових Стрільцях, і безліч ролей, які він грав у своєму житті, і часи вступу московського війська до Західньої України.

Якось у 1914-му році, пригадував наш артист, до Чорткова прибуло багато московського війська. Одного разу Рубчакову кватиру хотів зайняти якийсь офіцер. Зайшовши до кімнати, він побачив багато портретів письменників та гетьманів. Зупинившись біля портрета гетьмана Івана Мазепи, він раптом визвірився:

— Вибросьте сразу етот портрет!

Але Рубчакові пощастило обдурити москаля, сказавши, що це не його мешкання.

— Ну, тоґда аберніте єво лідом к стєнкє!

— А чим же він тоді дивитиметься на вас? — дотепно запитав артист.

Москаль не знав, що відповісти і з обуренням пішов геть. Цілком інакший випадок трапився Рубчакові за рік пізніше. Це було влітку 1915-го року в Тернополі. Коло театру зупинився полк кубанських козаків. Полковник, викликавши директора театру, запитав, чи не могли б актори відразу дати виставу для кубанців, що зупинились у місті переїздом. Директор театру, яким тоді був саме Рубчак, охоче прийняв це несподіване замовлення і подав для вибору репертуар. Пробігши очима список, полковник вибрав „Невольника".

— Може, це буде дуже патріотична?. . — запитав директор.

— „Невольника"! — аж викрикнув полковник.

(Закінчення на стор. 8-ій)

ЛІТЕРАТУРА МИСТЕЦТВО РОЗВАГА

РІК X БЕРЕЗЕНЬ 1973 Ч. 1 (81)

Петро Одарченко

ШЕВЧЕНКО І СКОВОРОДА

Благословенне те село,
Що нам Сковороду дало...
З тобою, Грицьку,
воскресення
Твого народу почалось.
П. Куліш

В історії української літератури до появи І. П. Котляревського і Т. Г. Шевченка, як слушно зазначає М.П. Попов, були „три найбільші піднесення, три вершини:

Перша вершина — „Слово о полку Ігоревім"...

Друга вершина — літературна діяльність Івана Вишенського...

Третім піднесенням, третьою вершиною була творчість Григорія Сковороди в XVIII столітті" (М. П. Попов. Літературна творчість Г. С. Сковороди. „Рад. Літературознавство', кн. 5-6, 1940, В-во Академії Наук України).

Великий український філософ Г. С. Сковорода „мав величезний реальний вплив на українське громадянство своєю етичною наукою і може ще більший своїм життям, своєю оригінальною особою. Щоб цей вплив оцінити, досить буде сказати, що сучасники бачили в ньому „мандровану академію" і його самого вважали вартим за цілий університет; досить згадати, що коли треба було тоді знайти на Україні ідейну, чесну та чисту людину — шукали її між „сковородинцями" (Сергій Єфремов, Історія українського письменства. Т. І, 1924, 255 ст.).

У безпросвітню добу поневолення українського народу Москвою, жорстокого потоптання людських і національних прав, в добу панування лютої цариці Катерини II, в добу накладання кайданів кріпацтва на вільних селян і козаків, в добу жахливого національного зрадництва козацької старшини залунав голос великого сина України Григорія Савича Сковороди на захист прав свого народу.

Син козака - селянина з Полтавщини, Г. С. Сковорода здобув широку освіту. Досконало володіючи давніми мовами — грецькою і латинською, а також і сучасними европейськими мовами, він вивчав твори найвидатніших давніх і нових філософів, письменників, діячів культури і освіти. Подорожуючи по країнах Західньої Европи, Г. С. Сковорода грунтовно ознайомився з наукою, літературою, мистецтвом, побутом і звичаями народів Европи. Оригінальний, своєрідний мислитель Сковорода створив власну філософську систему і систему суспільно-політичних і етичних поглядів.

Великий гуманіст і народолюбець Г. С. Сковорода виступав із гострим протестом проти неправди й неволі, він нещадно таврував користолюбців, кар'єристів, пристосуванців, егоїстів, всіх тих, що гоняться за „сволоччю золотої монети", за „пануванням над народами"; він ганьбив і картав підлих деспотів і тиранів, винуватців народних страждань, ворожнечі, сваволі, воєн, картав пихатих „наставників", „стадо свиняче", „лукавих", „зміїв", „крокодилів", „рабів наживи", „хапуг", „паразитів", визискувачів, злочинців, „шершенів", що живуть за рахунок праці трудового народу.

Цим потворним гнобителям і тиранам Г. С. Сковорода протиставляє людей простих, трударів, „синів землі". Трудяща людина — це „голубь чистий", це „сокіл ясний". Серед простих людей Сковорода знаходить „дух благочестія", „дух премудрости". Метою людського життя є щастя. Воно полягає в

ТАРАС ШЕВЧЕНКО (1814-1861)

незалежності, в чистій совісті, в душевному багатстві, в „сродній" праці. Тільки споріднена праця дає щастя людині. Кожна людина повинна працювати за своїми здібностями й нахилами. Найдорожче для людини — свобода, воля. І в той час, коли Катерина II наказала не лише зруйнувати Запорізьку Січ, але й саме „наименование Сечи и запорожских казаков отдать на вечное забвение", Г. С. Сковорода проголошує свою оду Свободі й захисникові свободи українського народу, гетьманові Богданові Хмельницькому:

Будь славен вовік,
о муже ізбранне,
Вольности отче,
герою Богдане!

Іван Франко назвав Сковороду „цілком новим явищем" в українській літературі „з погляду освіти, широти поглядів і глибини думок". У „Слові про Сковороду" М. І. Костомаров писав: „Григорій Савич Сковорода був поборником свободи в сфері релігійній, моральній, громадянській, терпів за це переслідування і, засуджуючи деспотизм оточуючого його середовища, провадив мандрівне життя. Лицемірство, низькопоклонство, гноблення слабих, паразитизм панства знаходили в Сковороді завжди сміливого обличителя. Всі народні оповідання про нього, що переходять із уст в уста, від покоління до покоління, зображують його таким... Як проповідник правди й добра, Сковорода став народним ідеалом мудреця" („Основа" 1861, липень, цит. за кн.: Є. Шабльовський. Гуманізм Шевченка і наша сучасність. К. 1964, стор. 20).

Г. С. Сковорода вірив у сили свого народу, в його неминуче визволення, в його відродження: „Мудрствують: простий народ спить — хай спить, і сном кріпким, багатирським; але всякий сон є пробудний..."

Філософські й поетичні твори Г. С. Сковороди та його гуманні й демократичні ідеї мали великий вплив на кращих представників тодішньої української інтелігенції, що не відцуралася своєї національності. Особливо великий вплив мав Сковорода на дальший розвиток української літератури дошевченківського періоду, зокрема на творчість Івана Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка, Євгена Гребінки та інших.

Славнозвісний сатиричний твір Г. С. Сковороди „Всякому городу нрав і права" згодом став народною піснею, що її виконували лірники й кобзарі. Цей вірш Сковороди зазнав переробок в усній передачі. Як відомо, цю пісню співає Возний у п'єсі І. Котляревського „Наталка Полтавка". Автором цієї переробки, очевидно, був сам І. Котляревський.

Син кріпака хлопець-школяр — майбутній геніяльний український поет, мислитель і художник Т. Г. Шевченко — змалку знав популярні в той час твори Сковороди. Про це він зворушливо згадав на засланні в своєму вірші „До Козачковського" (1847):

. . . куплю
Паперу аркуш, і зроблю
Маленьку книжечку.
Хрестами
І візерунками з квітками
Кругом листочки обведу
Та й списую Сковороду.

Цей вірш, каже П. М. Попов, „переконливо свідчить про популярність і значну ролю Сковороди в суспільстві й літературі тих часів" (П. М. Попов. Григорій Сковорода. К. „Дніпро". 1969, ст. 148). Отже Шевченко ще в дитинстві знав деякі твори Сковороди. Треба взяти до уваги той факт, що в часи дитинства й юнацтва Шевченка Сковорода не був уже таким давнім письменником: Сковорода помер за двадцять років до народження Шевченка. Але в той час вірші й інші твори Сковороди поширювалися майже виключно рукописним шляхом. Перший друкований збірник віршів та інших творів Г.С. Сковороди був надрукований в 1861 році. І тільки три вірші Сковороди були надруковані в 1831 році в журналі „Телескоп". Отже Шевченко-школяр „списував Сковороду" з рукописних списків, а не з друкованих видань.

Які ж вірші Сковороди міг списувати Шевченко в дитинстві? Відповідь на це питання дає проф. П. М. Попов у своїй змістовній статті „Шевченко і Сковорода" („Матеріяли до вивчення історії української літератури", том 2, К. 1961), „Найпопулярнішими віршами Сковороди в старі часи й пізніше були такі: 1. Всякому городу нрав і права. 2. Ой ти, птичко жолтобока. 3. Ах, поля, поля зелені. Ці вірші були покладені на музику, можливо, самим Сковородою". На думку проф. П. М. Попова, Шевченко також знав і основну філософську спадщину Сковороди, а зокрема основи педагогічних поглядів Сковороди. Знав Шевченко й біографію видатного українського філософа.

Шевченко у своїй повісті „Княгиня" згадує про дяка Совгиря, який мав зошит „з синього паперу з сковородинськими псалмами". Ці псалми школяр Тарас і списував, коли вчився у дяка Совгиря.

Особливо цікаві згадки Шевченка про Сковороду в повісті „Близнята". Г.С. Сковороду тут виведено як епізодичну дійову особу повісти в ролі вихователя молодого Никифора Сокири. Шевченко подає тут ряд відомостей про Сковороду: про те, що Сковорода вчився в Києво-Могилянській Академії, що він товаришував з майбутнім церковним проповідником Іваном Левандою. Шевченко згадав, що „славний філософ був вихователем молоді, зокрема великим знавцем му-

(Закінчення на стор. 4-й)

Іван Дзюба

ПЕРШИЙ РОЗУМ НАШ

(САМОБУТНІЙ МИСЛИТЕЛЬ СВІТОВОЇ СЛАВИ)

Дивним було життя Григорія Варсави Сковороди, дивна і його посмертна слава. Як за життя він мав більше прихильників, ніж послідовників, так і по смерті, більше, за звичаєм, шанували його ім'я та чудувалися його особою, ніж читали його твори і переймалися його духом. Принаймні, треба чесно сказати, що сьогочасний пересічний інтелігент, сьогочасна молодь, готові з пошаною вимовляти ім'я Григорія Сковороди, ледве чи захоплюються його „розглаголами" і ледве чи йдуть до нього на пораду серця й розуму. А тим часом саме до Сковороди чомусь уперто зверталися кращі сини української нації в часи великого болю й вибору, у поворотні моменти історії. Згадаймо Котляревського й Шевченка.

Сковорода найперше і головно — філософ, — навіть як поета себе він найкраще виявив у філософсько-богословських творах. Власне, він філософ особливого складу, пафос його не в компонуванні всезагальних систем і концепцій світу, а в поетично-психологічному осягненні людської душі. Хоч, звичайно, і загальних питань світобудови він не оминав. Про його філософію написано чимало, зроблені не одне припущення й аналогія... Найбільше про це говорилося в кінці минулого та на початку нинішнього століть, коли спалахнув незвичайний інтерес до Сковородиної філософії, коли побачено особливо виразно, що Григорій Сковорода не провінційний дивак та мудрій, а глибокий і самобутній мислитель світової ваги, який торував одну з найцікавіших і найсміливіших стежок загальнолюдської думки... Це допомогло вияснити справжній зріст українського любомудра. Звичайно, в цьому пляні ще далеко не все зроблено. Немає ще праці, в якій би було проаналізовано думку Сковороди на тлі всієї сучасної йому і минулої філософії з тим, щоб вияснити, де він перевищив, а де поступався досягнутому до нього рівневі... Сковорода до кінця дев'ятнадцятого століття був мало відомий на Заході і через те (і тільки через те) не справив жодного впливу на европейську філософію. І це тоді, коли европейська та світова думка вісімнадцятого-початку дев'ятнадцятого століть напружено працювала над тими ж „клятими питаннями", що й Сковорода, часом приходячи до співставних поглядів... (Цікаво б порівняти, наприклад, улюблені Сковородині мотиви з ідеологією раннього англійського пуританства..., з північноамериканськими трансценденталізмом...). Не раз зіставляли зі Сковородою Толстого, але в цій аналогії багато зовнішнього. По-моєму, глибша внутрішня спорідненість із Сковородою у Достоєвського — і за концепцією Бога, і за пристрасним шуканням релігійної істини, і за напруженістю внутрішнього діялогу, і за трагізмом совісти, хоча б, здавалося, Сковорода світліший.

А втім, є письменник, який найбільше внутрішньо споріднений із Сковородою — це Шевченко. Їх поєднує щось суто українське в розумінні правди й совісти, як непреложних людських начал — так, як вони, ці начала, відбилися в українській народній філософії, в українському фолкльорі: внутрішня нескореність і бунтарство, протест проти наруги над людиною, зневага до суєти й позолоти і тяжке боріння душі, що прагне справжнього й сокровенного.

Тут ми і підійшли до проблеми, яка ще зовсім не вивчена і не поставлена поправжньому: Сковорода як український філософ. Справді, хіба можна зрозуміти його поза тим історично-національним рядом, у якому стоять, зокрема, Іван Вишенський, полемісти сімнадцятого сторіччя, Мельхіседек Значко-Яворський, козацькі літописці, гайдамаки, борці проти єлисавето-катерининсько-петрівської політики нищення української „розни" („дабы никакой розни... не было")?

І хіба ця українська „рознь" не виявилася з величезною силою в історичному феномені — в незбагненній для багатьох сучасників фігурі Сковороди, хіба його вперте заперечення офіційних благ і державної мудрости не є сильна й своєрідна трансформація стихійної народної упертости проти насильного „ощасливлювання", проти соціяльного і національного придушення, — трансформація стихійної сили української „розни"? І хіба поза цим, як і поза українською народною філософією і психологією можна збагнути Сковороду? — так само і поза численними і значущими історичними аналогіями того, як людська думка і людська совість противилися натискові фальшивої епохи?

Так само не досліджено й іншу проблему, яка необхідно випливає з цього феномену, — умовно назвімо її проблемою інтеліґенції та народу, зокрема й особливо — української інтеліґенції та українського народу. Маємо на увазі не лише все те, що випливає з численних і пристрасних суджень Григорія Сковороди про обов'язок „ученої людини" до народу. Маємо на увазі й усе те, що випливає з його особистого життя й подвигнення в добу, коли нищилися всі засади українського життя, (коли) розплавлялася, трагічно відривалася від народу українська інтелігенція; коли згасла ще недавно молода цивілізація і коли так мало хто мав мудрість і мужність іти до простого народу, до українського мужика й говорити такі слова:

„Варская умность, будто простой народ есть черный, видится мне смішная... Мудрствуют: простой народ спит — пускай спит і сном кріпким, богатырским; но всякий сон есть пробудный, и кто спит, тот не мертвец и не трупище околівшее".

Нарешті, ще одне питання: хто, коли і як відохотив людей, молодь від читання Сковороди, перш за все його філософських творів? (...) справа, мабуть, (...) у тому, що в школі та вузах нам ще мало відкривають справжньої змістовности та краси нашої літературної спадщини; а в добу культу особи чимало зроблено для того, щоб людина жила догмою, а не думкою, і не знала радости пити з живлющих джерел людського духу. І багато ще, мабуть!, треба буде зробити і дослідникам, і літераторам, і педагогам, щоб „перший розум наш" Григорій Варсава Сковорода став насущно потрібний кожному мислячому юнакові..., щоб ім'я Сковороди для кожного з нас так багато значило і так само до нас промовляло, як значило воно і як воно промовляло до Тараса Шевченка...

(Передрук із „Літературної України", з 4 грудня 1962 р.)

ГРИГОРІЙ САВИЧ СКОВОРОДА (1722-1794)
(Портрет роботи мистця-графіка В. Мате)

Рештки хати, в якій жив Сковорода, працюючи в харківській Колегії

Пам'ятник Гр. Сковороді у Лохвиці
(За проектом скульптора Івана Кавалерідзе)

Богдан АНТОНИЧ

ШЕВЧЕНКО

Не пишний монумент із мармуру Ти залишив по собі,
Коли туди відходив, звідкіля немає вороття.
За бронзу й мідь тривкіше слово — і, як завжди,
сонце сходить,
І не цвітуть свічок лілеї молитвами забуття.

Не тихне сторож — соловейко в місяця пожарах,
Дівчата не вмовкають, і зозулиним, весіннім чарам
Все піддане. Земля і на землі закон зростання й крови.
Змінливість вічна і трива незмінність прав і справ.
Країна, що над нею місяць грає, як і грав,
Волошково, пшенично, черешнево, вільхово, вербово.

Не тихне клик чайний над лиманами, що в них заснули
Вітри завмерлих бур, немов стяги потоплених човнів,
Де сплять сповиті у китайку, у червону, дні минулі,
І море морщить чешуї, наче людські чола наглий гнів.

Це Ти сто літ показував мету і шлях стовпом вогнистим,
Ми виросли у спадщині Твоїй, як в сяйві сонця листя,
У курявi воєн, у жриці буднів час Тебе не зрушив.
Твоє найменння, мов молитву, кладемо на стяг,
Бо знаємо, що, мов тавро, понесемо в життя
Печать Твоїх палючих слів, що пропекла до дна
нам душі.

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА

ЧАС

Ми тебе зовсім марнуєм,
О щасливий час життя!
Мов тягар на спині чуєм,
А згадай про вороття.

Наче прожитий час та й поверне назад?
Наче річка до своїх та й поверне струмків?
Наче зможем життю хоч би рік ще додать?
Наче вік наш з безмежної кількости днів?

Нащо, нащо ж так бажати
Жити літ до вісімсот?
Мастаки ми засівати
Бур'янами свій город.

Краще мить чесно жить, аніж день в мислях злих,
Краще в святі день пробути, аніж в будні рік,
Краще чистий рік один, аніж десять брудних,
Краще десять літ корисних, ніж безплідний вік.

Кинь, добродію, неробство,
Дорожити варто днем,
За порожнім ворохобством
Час безплідно промайне.

Не наше то вже, що пройшло мимо нас,
Не наше, що принесе і прийдешня пора,
Сущий день лише наш, а не ранку час,
Не знаєм, що принесе вечорова зоря.

Як не вмієш так ти жити,
То навчись, добро одно,
Та не можуть умістити
В голову все те майно.

Знаю, що життя сповнене брехунів,
Знаю, що вельми дурний в світі чоловік,
Знаю, чим більш проживе — тим більше здурнів,
Знаю, що блазень той, хто заклада собі вік.

СЕРДЕЧНА ПЕЧЕРА ГРИГОРІЯ ВАРСАВИ СКОВОРОДИ

(Сад божественних пісень. Пісня 8)

Смертельні рани душу мені гнули,
Пекельні біди зашморг затягнули,
Тьма страхом дихала, о лютий люде!
О время люте!

Терни хвороб пекли мою утробу,
Душа скорботно дихала до гробу,
Хто ж од журбот цих визволить навіки,
Де ж мої ліки?

Так в гори олень до джерел все прагне,
Меткіше птиці гонить тіло спрагле,
А спрага пряжить, в нутровині скута —
З гаддя отрута,

Так на Голгофу я спішу в заклятті,
Де лікар мій і два між нього таті,
Де Іоанн рида при цій годині
При хрестовині.

Господоньку, моя відрадо в горі!
Сприйми слова ці, струсні та хворі,
Даждь зцілення — я ж Твого слова пастир,
Не дай пропасти!..

Переспів *Івана Драча*
(Із збірки „До джерел", Київ, 1972)

Марія Савгак

ГРИГОРІЙ САВИЧ СКОВОРОДА

Григорій Савич Сковорода народився 22-го листопада (за новим стилем 3-го грудня) 1722 року на Полтавщині в козачому селі Чорнухи. Батьки Сковороди Сава і Пелагія належали до малоземельних козаків-селян. Згадуючи про своє походження, Сковорода в одному із своїх віршів пише:

Вас Бог обдарив грунтами,
але це може пропасть,
Мій жереб з голяками, але
Бог дав мудрости часть.

Вже з ранніх літ Сковорода виявляв великий нахил до науки. Як малий хлопчина, оволодів грамоту з богослужебних книг, захоплювався їх читанням і вони дали йому підставу для його пізніших філософічних праць. Дослідник торчости Сковороди П. Попов стверджує, що філософ засипує читача цитатами зі св. Письма.

Злидні і матеріяльні недостатки, що їх зазнав у рідній хаті і які спостерігав навкола себе, привчили його з дитинства задовольнятися малим, бути невибагливим в харчуванні, одязі, побутових вигодах. І ця риса збереглася в нього на все життя.

Репродукція рукописної байки Г. Сковороди латинською мовою „Басня Езопова"

Виховувався Сковорода в середовищі козацтва, де були сильні, вільнолюбні традиції, живі спогади про славні часи Богдана Хмельницького й Івана Мазепи, де не було кріпосного права. Все це вплинуло на формування його волелюбного і незалежного характеру. Сільське життя серед чудової української природи, з народом і його прекрасною творчістю, дало йому великий запас вражень і поетичного натхнення, було також джерелом його філософічних роздумів.

З 1738 року Сковороду віддали на навчання до Київської Академії, в якій перебув з перервами біля 10 років. З 1742 по 1744 р. Сковорода, маючи чудовий голос і музичні здібності (грав на скрипці, флейті, сопілці і також компонував церковну і народну музику до тих інструментів), був членом співацької капели на царському дворі у Петербурзі.

Повернувшись в Київську Академію, він закінчив кляси піїтики, реторики, філософії і два роки богословії. Оволодів також грецькою, латинською, старогрецькою, німецькою та польською мовами, що давало йому можливість читати в оригіналі твори старих філософів, поетів й істориків.

В 1750 році російська місія на чолі з генерал-майором Вишневським виїздить на Угорщину в Токай. Для православної церкви при місії потрібно було півчого зі знанням чужих мов. Запропоновано цю працю Сковороді, який радо погодився, бо завжди мріяв про відвідини чужих земель. За кордоном жив Сковорода три роки, використавши їх повністю для збагачення своїх знань, пізнання життя народів Австрійської імперії. Відвідав у тому часі південну Німеччину і північну Італію та Польщу, познайомився з наукою, мистецтвом, побутом, звичаями, фолкльором в цих країнах.

В 1753 році філософ повернувся на батьківщину, де його призначено викладачем поетики у Переяславській семінарії. Тут прийшло до першого випробування сил, стійкости власних переконань і характеру.

Викладав Сковорода поетику за новими методами, що не подобалось переяславському єпископові і, коли не послухавши наказу єпископа, щоб повернутися до старих методів і вживати латинської мови, Сковорода продовжував далі свої методи викладів, його звільнено з праці. Тоді він став домашнім вчителем сина поміщика Томари в селі Ковраях, недалеко від Переяслава. На той час припадає написання збірки „Сад божественних пісень" і „Сон".

В 1759 році, за рекомендацією приятеля-ігумена, Сковороду призначено учителем поетики Харківського Колегіюму, в якому він працював один рік. Тут йому пропоновано постригтися в ченці, від чого він різко відмовився, кажучи: „Ви хочете, щоб я собою збільшив і так велику кількість фарисеїв. Їжте сито, пийте солодко, одягайтеся розкішно, м'яко і ченцюйте", — і знову був змушений залишити педагогічну роботу, яку так дуже любив і до якої мав особливе покликання. Вернувшися після року перерви до цього Колегіюму, Сковорода подружив з молодим учнем Михайлом Коваліньским і ця дружба тривала все життя. Провівши один рік в навчальній праці — Сковорода залишає знову Харківський Колегіюм і разом з Ковалінським відвідує Київ, щоб показати молодому студентові історичні пам'ятки України. В Києво-Печерській Лаврі — за словами Ковалінського — Сковорода зустрів багато своїх приятелів, які знову намовляли його прийняти чернечий сан, що дало б йому дорогу до блискучої духовної кар'єри. За словами учня, Сковорода різко відмовився, кажучи: „Ах преподобні! Не хочу я собою збільшувати стовпотворіння. Досить і вас — стовпів неотесаних у храмі Божому..."

Представники тодішніх духовних і світських кіл ще не раз пропонували обдарованому і високоосвіченому Сковороді блискучу кар'єру, але він завжди її відхиляв. За словами біографа Сковороди згаданого вже М. Ковалінського „...Сковорода начал чуствовать вкус к свободі од сустностей і пристрастей життейских в убогом но безпечальном состоянію, у з'єдинені і без розстройки зі самим собою".

Могила Гр. Сковороді

Відмовившись від будь-якої службової діяльности, Сковорода продовжував свої мандри по селах.

Він продовжував жити у приятелів і напружено працював над писанням своїх філософських творів.

Любов до життя, до суспільної праці, до педагогічної професії, до молоді, спонукали його ще раз стати на працю в Харківському Колегіюмі. В 1766 році були відкриті там т. зв. додаткові кляси, в яких навчалися діти дворян. Ці кляси наказав увести губернатор Щербинін, і він сам, без згоди єпископа Крайського, запропонував Сковороді (бувши його приятелем) посаду вчителя катехизму. Ясна річ, що єпископ зустрів появу Сковороди в Колегіюмі вороже, як і більшість учителів. Сковорода почав викладати тут — замість традиційного катехизму — християнську добронравність — що було курсом етики у його власній інтерпретації. Він скоро став центром уваги тодішньої інтелігенції Слобідської України. Його лекції з етики мали широкий розголос, що самозрозуміло не було до вподоби єпископові і вчителям. Курс його лекцій поставлено на відкриту дискусію й засуджено. Після цього в 1769 р. його втретє звільнили з Колегіюму, і філософ вже назавжди припинив свою педагогічну і будь-яку службову діяльність.

У житті Сковороди настав новий період, сповнений матеріяльними нестатками і життєвими невигодами, проте творчо дуже плодовитий. Сковорода майже 25 років жив життям мандрівного філософа. Не маючи сім'ї і місця проживання, він пішки переходив із села до села. Все його майно складалося зі свити і торбини, в якій були складені чоботи на запас, зміна білизни, деякі книги та рукописи його творів. Супутниками Сковороди були палиця і сопілка власної роботи.

Сковорода був бажаним гостем в хатах простолюддя, де знаходив притулок, харчі, одежу. Повага до нього була велика — господарі вважали за честь гостювати у себе філософа. Сковорода зупинявся також й у своїх приятелів — священиків, поміщиків, купців. На час напруженої праці любив залишатися насамоті, і для цього вибирав пасіки, сади або ліс.

Незвичайний спосіб життя філософа, його вільнодумство, виступи проти існуючих порядків здобули йому велику популярність на Україні і далеко поза її межами. Його вірші і пісні співали бандуристи і кобзарі на дорогах, ярмарках — поширювали про нього добру славу. Михайло Ковалінський пише „...і добра і лиха слава ширилася про нього по всій Малоросії і далі. Одні ганьбили його, другі хвалили, в с і хотіли бачити його..."

В 1790-их роках старість і хвороби не дозволяли йому вже багато ходити. Та все ж таки він відвідав свого друга — ученика Ковалінського, який упадав на дусі в Росії на хуторі (Хотево на Орловщині), де в розмовах із ним підвів підсумки свого життя.

Повернувшись на Україну, поселився у своїх приятелів у селі Іванівці, де й помер 9-го листопада 1794 р. У своїм заповіті просив поховати себе серед природи, а на могилі написати „Світ ловив мене, але не спіймав" — кредо великого філософа, якого часто називали українським Сократом. Так закінчив життєвий шлях видатний мислитель, який вчив не боятися смерти, життя якого було велике і тяжке, але разом прекрасне своїми високими цілями, кришталово чисте, до кінця віддане справі рідного народу.

З числа філософських творів, що дійшли до нас, найвизначніші: „Начальная дверь ко християнському добронравію" (1766), „Наркіс" (1767), „Асхань" (1767), „Бесіда, нареченная двоє, о том, что блаженним бить легко" (1772), „Діялог, ілі розглагол о древнім мирі" (1772), „Розговор п'яти путников о істинном щасті в жизни" (1773-1774), „Кольцо" (1774), „Розговор, називаємий альфавит, ілі букварь мира" (1774-1775), „Ікона алківіядська" або „Ізраїльський змій" (1776), „Брань Архистратига Михаїла со сатаною" (1783), „Благородний Еродій" (1787) і останній його твір „Потоп змінн" або „Діялог: Душа і нетленний дух" (1791).

Літературна спадщина складається із віршів, прозових творів, перекладів, листування з друзями і знайомими. Збірник „Сад божественних пісень" охоплює 30 віршів, написаних в роках 1753-1785. Тридцять байок увійшло у збірник „Басні Харковські". Написані вони в роках 1769-1774.

Деякі з його філософських творів досі ще не знайдені.

Першим твором Сковороди, що побачив світ (за життя його твори не друкувалися з огляду на цензуру) був „Наркіс", який появився через чотири роки після смерти філософа (1798 р.).

У сторіччя смерти філософа (1894 р.) у Харкові видано за редакцією Д. Багалія його твори, але також не повністю. Все ж таки це харківське видання мало велике значення. У 1912 р. Бонч-Бруєвич видав перший том творів Сковороди, які не увійшли до харківського видання і ці обидва видання доповнювали себе. Востаннє були видані твори Сковороди Академією Наук УССР у 1961 році.

ШЕВЧЕНКО І СКОВОРОДА

(Закінчення зі стор. 3-ої)

зики й співу. Шевченко дав також зовнішній опис мандрівного філософа й розповів про його подорожі. Всі ці подробиці біографії Сковороди Шевченко подав за доступними йому джерелами, до яких належав журнал „Украинский Вестник", що видавався в Харкові в 1816-1819 роках.

В повісті „Близнята" знаходимо й загальну оцінку постаті Сковороди. Ось кілька цитат із повісти „Близнята", де згадується Г. С. Сковорода. „На п'ятнадцятому році свого віку почав він [Никифор Сокира] учитися в свого вчителя музики. Отець Григорій знав що для кращого облагородження серця людського потрібна музика і тому попросив листом друга свого філософа Сковороду показати своєму улюбленикові початкові основи музики. Філософ, не гаючись, прийшов у Переяслав із своїми нерозлучними приятелями, з флейтою та собакою, і з успіхом почав навчати хлопця „сладкозвучія". Та з таким успіхом, що через рік з гаком учитель з учнем уже виспівували різні канти і дуети. А на іменини отця Григорія, по вечері, на велику втіху гостям, проспівали вони, в супроводі гуслів, сатиричну пісню Сковороди, що починається так:

Всякому городу нрав
і права,
Всяка іміє свій ум
голова."

Вихованець Г. С. Сковороди Никифор Сокира був вірним послідовником ідей великого вчителя - філософа. Ось якими рядками своєї повісти Шевченко характеризує сковородинську ідею людського щастя, заснованого на трудовій діяльності, на спорідненій праці: „Щасливий, стократ щасливий той чоловік, що зумів одхилити від себе все недостойне чоловіка і вдовольняється тільки благами, надбаними власною працею. Такий щасливець був Никифор Сокира."

Цілком поділяючи думку Сковороди про те, в чому саме полягає щастя людини, Шевченко критично ставився до мови творів Сковороди. Устами героя повісти „Близнята" Никифора Сокири Шевченко протиставляє чисту, прекрасну мову народних українських пісень мові віршів Сковороди: „Довго розмовляли ми з ним [з Никифором Сокирою] про всякі речі і випадково торкнулись мосї слабкої струни — народних наших пісень. Жоден професор письменства в світі не прочитував своєї лекції про значення, вплив і вартість народних пісень так, як він. І з якою глибокою любов'ю вивчив він слова і мотиви наших чудових хвилюючих пісень. — Авжеж, — казав він, — після цієї зворушливо простої краси наших пісень чого варті украй потворні сучасні нам романси... І надзвичайно делікатно торкнувся пісень свого покійного вчителя музики Сковороди. Він сказав: — Це був Діоген наших днів, і коли б не компонував він своїх вінегретних пісень, то було б краще..."

Основоположник сучасної української літературної мови Т. Г. Шевченко критично ставився до мови творів Г. С. Сковороди. Хоч мова Сковороди становила безперечно новий етап в історії розвитку української літературної мови, хоч на мові Сковороди значною мірою відбився вплив української народної пісні (М. С. Грицай. Давня українська поезія. К. 1972, 72-80 стор.), хоч в окремих творах письменника-філософа, зокрема в лірниці, виразно відчувається сильний струмінь розмовної народної мови, хоч — за свідченням сучасників — Сковорода „любив природний свій язик" і розмовляв чистою українською мовою, — проте, як слушно зазначає П. А. Моргун (Місце Г. С. Сковороди в історії розвитку української літературної мови. Збірник „О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики". Х. В-во Харківського університету. 1962), — „над Г. С. Сковородою все ще тяжіла традиція старої книжкової мови... і мова Сковородиних творів залишається здебільшого макаронічною, важкою". Проф. О. Білецький, стверджує, що „його (Сковороди) рідною мовою була українська. Однак народна українська мова ще не була спроможною висловлювати абстрактні поняття... Доводилось користуватися сумішшю церковнослов'янських, російських і українських елементів, яка може здатися читачеві важкою і не завжди зрозумілою". (Олександер Білецький. Зібрання праць, т. І, К. 1965, 369 ст.).

Шевченко висловив свою думку про мову Сковороди і в своїй Передмові до нездійсненого видання „Кобзаря" (1848). Порівнюючи Сковороду з великим шотляндським поетом Бернсом, Шевченко зазначив: „І наш Сковорода таким би був, якби його не збила з плигу латинь, а потім московщина". (Тарас Шевченко. Повне зібрання творів. Т. 6, К. В-во Академії Наук. 1964, 314 ст.).

Отже, Шевченко, з одного боку, високо оцінював ідейний зміст творчости Сковороди, порівнюючи його з шотляндським „народним і великим" поетом Бернсом, а, з другого боку, відкидав мовостиль „вінегретних пісень" Сковороди та його засмічування української мови „московщиною".

Порівнюючи п о е т и ч н у творчість Шевченка з творчістю Сковороди, ми можемо знайти в обох поетів багато спорідненості в і д е йному змісті їх творів, в їх гуманізмі й демократизмі, в їх звеличуванні народу, в їх засудженні яничарства й зрадництва, в їх проповіді свободи і в їх вірі в неминучу перемогу волі, правди і справедливости.

Геніяльна сатира Шевченка „Сон", написана 1844 року, коли Шевченкові було 30 років, починається словами, що перегукуються із піснею Сковороди „Всякому городу нрав і права":

У всякого своя доля
І свій шлях широкий:
Той мурує, той руйнує...
...Той тузами обирає
Свата в його хаті,
А той нишком у куточку
Гострить ніж на брата.

У 20-ій пісні „Саду Божественних Пісень" Сковорода пророкує безславний кінець царям. Цей же мотив не раз повторюється у Шевченкових творах.

Сковорода вірив у те, що „всякий сон є пробудний" і що народ прокинеться від сну. Так само у відродження свого народу вірив і Шевченко, висловлюючи свою віру в таких рядках:

Встане Україна
І розвіє тьму неволі...

Помічено деякі спільні риси і в техніці віршування обох поетів — Сковороди і Шевченка. Г. К. Сидоренко у своїй статті „Поезія Т. Шевченка і попередні традиції українського віршування" (Збірник Київського Державного Університету ім. Т. Г. Шевченка „Тарас Шевченко". К. 1961, стор. 125-144) відзначає у Сковороди оригінальне поєднання ритмічних даних різних систем віршування. „До такого поєднання, дуже характеристичного для т в о р чости Шевченка, Г. С к оворода звернувся першим в історії українського віршування" (138 стор.). Проф. Д. Чижевський у своїй „Історії української літератури" (Ню Йорк. УВАН. 1956) зазначає, що Сковорода „завів „неповні рими", де закінчення трохи відмінне одне від одного: сувори:: терновы... І ця реформа відповідає духові мови: неповні рими — одна з головних прикрас віршу Шевченка: неньки:: серденько,... плаче:: бачив". (272 стор.). Сковорода ввів також внутрішні рими, які залюбки вживав пізніше Т. Шевченко: „не дві ночі карі очі", „змалювала, не сховала".

Глибоку внутрішню спорідненість Шевченка із Сковородою дуже влучно схарактеризував Іван Дзюба у своїй статті „Перший розум наш" („Літературна Україна", 4. XII. 1962, ч. 97): „А втім є письменник, який найбільше внутрішньо споріднений із Сковородою — це Шевченко. Їх поєднує щось суто українське в розумінні правди і совісти, як непреложних л ю д с ьких людських начал — так, як вони, ці начала, відбилися в українській народній філософії, в українському фолкльорі: — внутрішня нескореність і бунтарство, протест проти наруги над людиною, зневага до сусти і позолоти і тяжке боріння душі, що прагне справжнього і сокровенного".

Тарас Шевченко, використавши позитивні досягнення своїх попередників Сковороди і Котляревського, пішов далі й вивів українську літературу на широкий шлях великої національної літератури українського народу і одночасно на шлях світової літератури. Геніяльний поет і національний пророк України Т. Г. Шевченко використав невичерпні скарби живої народної мови й попередні культурні надбання українського народу. Своїми невмирущими високомистецькими поетичними творами Шевченко заклав міцні основи загальнонародної української національної літературної мови, яка стала гострою зброєю в боротьбі українського народу за свою гідність і свободу.

Б. Кравців

ВАСИЛЬ СОФРОНІВ-ЛЕВИЦЬКИЙ — ПИСЬМЕННИК, ПЕРЕКЛАДАЧ І ЖУРНАЛІСТ

Знайомство з Василем Левицьким, чи точніше з Василем Софроновим, бож під таким прізвищем він почав виступати із своїми першими прозовими творами і збірками своїх нарисів, почалося вже давно — точно п'ятдесят років тому, в 1921-1922 роках. Це тоді, 1921 року вийшла була у львівському видавництві Григорія Ганулякa „Р у с а л к а" перша збірка нарисів й оповідань Василя Софронова з військового життя п. н. „Під сміх війни", разом із першою збіркою віршів Олеся Бабія „Ненависть і любов", і нарік, 1922 року, появилася вже у видавництві „Червоної Калини", як число 5-е його видань, друга 40-сторінкова збірка нарисів Василя Софронова п. н. „Бо війна війною". Того ж 1922 року із прізвищем Софронова зустрілися ми гімназисти в першому на галицькому ґрунті післявоєнному літературно-мистецькому журналі „Митуса", що виходив у той час, правда дуже коротко: всього чотири числа, у модерністичному оформленні Павла Ковжуна і з модерністичними як на той час поезіями Романа Купчинського, Василя Бобинського й інших і приваблював своєю новизною літературну молодь львівської й інших галицьких гімназій.

Своїм змістом обидві збірки нарисів В. Софронова треба щиро сказати, нас не надто причаровували. Мало було в них про славу боїв і походів, про геройські почини й дії, про все те, чим жили тодішні семиклясники чи восьмиклясники, які не знали військової служби і безпосередньої воєнної дійсности. Своїми трагічними здебільша інколи понуро-страхітливими сюжетами ці воєнні нариси нас тяжко вражали, а то й пригноблювали. Ми не знали, що Василь Софронів, віком мало що старший від нас, що пішов він в ряди Українських Січових Стрільців, мавши всього сімнадцять років з 8-ої кляси гімназії, що зазнав він не тільки реального вояцького фронтового й похідного життя, але й інтернування в польських таборах для воєннополонених переживши трагічну поразку визвольних змагань. Дізналися про це тільки згодом, коли й самі, увійшовши в підпільний рух, почали переживати не тільки звитяги, але й поразки. Протеж, і тоді нариси Софронова не сприймалися легко: надто багато було в них трагізму ситуацій і дій, подекуди несподіваних навіть для воєнних реалітетів. На всіх вісім нарисів у збірці „Бо війна війною", тільки один і то про воєнного інваліда п. н. „Каліка" завершувався радісною кінцівкою. А ми ж були в той час звеличниками оптимістичного волюнтаризму, життєрадости, сміху.

Василь Софронів-Левицький

Згодом знайомство з Василем Левицьким стало й особистим. В 1923-1925 роках, в останні роки існування таємного Українського Університету у Львові, пан Василь був уже студентом філософічного факультету цього ж університету, студіюючи славістику, що її обрав, як ділянку високошкільних зацікавлень також автор цього есею. Ми слухали викладів професорів І. Свєнціцького, М. Возняка В. Щурата, М. Рудницького із старої й нової літератури, Ст. Балея з психології та ін. Ще, здається мені, з певністю не можу цього твердити, що були ми разом також і студентами заснованої і веденої в ті роки поетом і теоретиком театрального мистецтва Миколою Вороним драматичної школи, що її елевами були разом з іншими Василева сестра Мія-Марійка, тепер у Канаді, Ганускa Танчаківська — пізніша замужем Павенцька і згодом Горбова, що залишилася у Львові, і мусіла навіть виступати із заявами проти свого, ув'язненого режимом чоловіка Володимира Горбового — донедавна в'язня совєтських концтаборів, і ненадто вродлива, але ж безпосередня й отверта поетка Марійка Дика, що 1927-28 роках виїхала разом з багатьма іншими в Радянську Україну і там, зазнавши різних поневірянь поміж безпритульними, була розірвана собаками. З припиненням діяльности Українського Університету і з виїздом Миколи Вороного до сина Марка в УРСР існування драматичної школи припинилося. Сам засновник і керівник тієї школи Микола Вороний, зазнав тієї долі, що й багато інших — репресування, заслання і самотньої смерти — після розстрілу його сина — що її дату встановлено в радянських джерелах на 1942 рік. Василь Левицький замість у Радянську Україну, куди тягнулося тоді багато його колег (вони майже всі трагічно загинули) поїхав у Прагу, вчився там у Карловому Університеті і згодом у Париж, де не зміг здійснити свого бажання — студіювати в Сорбонні, але за те ж вивчив французьку мову і познайомився з французькою літературою.

Дальша наша зустріч відбулася вже після повороту Василя Левицького до Львова, може не так із ним самим, як із його виданою 1927 року третьою збіркою нарисів і новель під інтригуючою назвою „Грішник". Особисті наші шляхи прокладалися тоді досить відокремлено: Василь Софронів працював у видавництвах тодішнього, як це ми називали „легального сектору" і за теперішнім визначенням „establishment'у" у виданнях „Новий Час", „Діло", „Червона Калина", потім у виданнях Ревізійного Союзу Українських К о о п ератив, мене ж тягнуло в націоналістичний рух, у підпільну діяльність, завершувану частенько місяцями чи й роками в'язниці.

Переживання університетських років, перебування у Празі і в Парижі вплинуло видатно на засяг тем і сюжетів нових творів Софронова вміщених у збірці „Грішник", на зміст якої склалося дев'ять нарисів і новель: „Бабуся", „Осінній вечір", „На шляху з Ново-Українки до Відня", „Не та", „Туся", „Непорочна", „Перший п і л у н ок", „Перша дія", і „Грішник". Протеж найбільше в цій уже зрілій збірці мотивів, постатей і кольориту галицького наддністрянського села, рідного оточення, що в ньому виростав і жив Василь Софронів-Левицький. На новелістичній техніці автора позначилося вже подекуди знайомство з французькою літературою, зокрема ж з творами Мопасана й Меріме, що їх почав Софронів усе частіше перекладати, збагачуючи цим українську перекладну літературу. Це того ж 1927 року видавництві „Нового часу" появився переклад Левицького-Софронова з Мопасана п. н. „Серце людини". Тут треба ствердити також, що чимало до посилення націоналістичних настроїв а то й підпільної протипольської боротьби причинився здійснений в тому ж часі (1927) Василем Софроновим переклад повісти Халіди Едіб „В огні" про турецьку визвольну боротьбу з чужинецькими наїздниками. Належала ця повість, як і шпигунський роман Поляничa-Лужницького „Товариші усміху" до обов'язкової літератури націоналістичної молоді. Варто пригадати оцінку значення цієї повісти, що її дав В. Дорошенко в „ЛНВ":

«Повість ця будить і в чужинецького читача симпатії до турецького народу, до його визвольних змагань. Разом із авторкою та її земляками, переймаємося й ми долею героїв „В огні", бажаємо їм витривати до кінця, осягнути поставлену ціль, словом тішимося їх успіхами й ненавидимо їх ворогів. Халіда Едіб загріває своїм твором і нас. Тому, поки ми не маємо подібної власної повісти з своєї визвольної боротьби, читаймо чужу і звідти черпаймо цілющу воду на свої рани, причащаймося ж в вотворного духа, який з кожної сторінки промовляє до нас старою максимою: dulce et decorum est pro patria mori! А той, хто не боїться вмерти за батьківщину, як не боялися цього герої Халіди Едіб, — той побідить. В цім закон і пророки.»

З новими речами Софронова — оригінальними і перекладними (він перекладав крім новель Проспера Меріме — „Синя кімната та інші оповідання", (ще т а к о ж Вальзака — „Чарбдійна шкіра", Шпітлера „Ворогн дівчат") в пізніші 1929-1933 роки довелося вже тільки спорадично по в'язничних келіях. Новою приємною зустріччю, уже після виходу з в'язниці 1933 року, була видана 1934 року у видавництві „Діла", велика збірка новель під привабливим заголовком „Липнева отрута". Зібрані в цій збірці уже не самі нариси, але ж таки оповідання й новелі, засвідчували зростання майстерности Василя Софронова, як новеліста, як також вплив доброї французької школи. Варто привести оцінку тієї збірки, що її дав такий вимогливий критик, як Л. Гранична — тобто Лука Луців, у своїй рецензії надрукованій у „Віснику" Дмитра Донцова, кн. 3-я за березень 1935 року. „Софронів вмістив в останній збірці вісім оповідань — пише Л. Луців. — В останньому оповіданні під заг. „Клікуша" (до речі: хочу пригадати — це весна історія макабричного змісту, вперше надрукована в Календарі „Просвіти" на 1929 рік, — Б. Кр.) автор згадує про П. Меріме — та і без цієї згадки бачимо сліди лектури автора „Чортовиння". Праця над перекладами французького автора не пішла надармо, Меріме був майстром новелі і студіювати його твори не приносить сорому навіть великому талантові. Читаючи Меріме, побачив Софронів, що готову фабулу треба ще й цікаво скомпонувати. Оповідан-

(Закінчення на стор. 5-ій)

ІЗ ПОЕЗІЙ Р. Г. МОРРІСОНА

Українським поетам в Австралії пощастило на дружні творчі зв'язки з австралійським поетом Р. Г. Морріcоном.

Літератор, поет і досвідчений перекладач із кількох мов на англійську Р. Г. Морріcон в жовтні м.р. передав у видавництво Навтгорн Пресс (Австралія) вибір перекладів на англійську мову українських поетів, що живуть в Австралії.

Морріcон перекладач з великим досвідом, широкого діяпазону. Перекладає з мов французької, італійської, еспанської, російської, і це вперше з української. Знавець світової кляcичної і модерної поезії. Добрий теоретик в ділянці версифікації і поетики взагалі. Має друковані дві збірки ліричних поезій і готові до друку збірку ліричних поезій і збірку сонетів.

Минулого року видавництво Навтгорн Пресс видало збірку перекладів Р. Г. Морріcона з Поля Верлена і вибір з творів російських поетів, що живуть в Австралії.

Р. Г. МОРРІСОН

GRANADINAS

Пішли араби. А в садах оранжові вогні.
В землі спогилим будять слух фонтани голосні,
Каскади й арабески звуків.

Мотивів мертвих небеса смутять Сієра-Неваду,
Іще фрігійський мідний спів вгувається в Гранаді,
І арабески звуків.

Низького тону спів такий, що в горах сніг горить,
Луна на сонці наге лід, але вертає вмить
Арабески звуків.

Ось деко це, і пальці рук, і струни многомовні,
І, навіть, в низках горних нот сновидь надовго повно
І звуків.

Це снігу талого живий струмків музичний спад,
Тремоло думки в філігран вирізьблює каскад
Звуків.

ТІНІ НА СТІНІ

Немов раби, потоком світел гнані
Похмурі тіні листя і гілок
Встають, шугають, тріпотять і тихнуть,
Заплетені в жаги примарну сіть.
Заледве гують супровід: сирену,
Далекий песій гавкіт, ліжок скрип,
В безсонні хворих стогони й зідхання
І вітру спів. Нарешті, спинить гру
Узір капризний: згублених ілюзій,
Надій нездійснених, поразок, марних слів.

Спокою мить. І знов нічні рисунки
Ростуть, хвилюються, і ніби завмирають.
Та раптом, довшають, як гострі леза,
Націлені у саме серце. Жах!
Даремні намагання захистити
Таке безсиле, голе і німе.

Жахає ніг і томить дня чекання,
А день негутно ступить на поріг,
Поглине тіней рух і з ними стіни,
Щоб взяти стомлених в обійми сну.

Авторизований переклад
з англійської мови
Лідії Далекої

ВАСИЛЬ СОФРОНІВ-ЛЕВИЦЬКИЙ...

(Закінчення зі стор. 4-ої)

ки з „Липневої отрути" зміло розгортають свої таємниці перед читачем, деколи справляють йому неочікувані несподіванки. Немає для критика більшої приємности, як стежити за працею письменника, тим більше тоді, коли добачуємо успіхи в його творчих змаганнях... Цікаве тут ще й те, що найсильніше врізуються в память два оповідання: перше і останнє (тоб то „Липнева отрута" і „Клікуша" — Б. Кр.) обидва вони написані в протилежному тоні. Це свідчить про великі можливості в розвитку нашого автора".

Додавати багато до цієї характеристики Софронової „Липневої отрути" не приходиться. Треба тільки з жалем ствердити, що „Липнева отрута" була останньою збіркою новель Василя Софронова-Левицького. Від 1934 року до сьогодні, тобто 1971 року, він не видав нової. Склалося на це багато причин: найперше журналістична праця, що втягнувши письменника у свій керат чи пак млинок, захоплює чи точніше окупує його всеціло і не дає часто ні змоги ні бажання на літературну творчість, і потому воєнні події 1939-1945 років. Почавши від 1929 до 1939 року В. Софронів-Левицький був редактором „Літопису Червоної Калини". Від 1932 аж до 1943, з перервою на час совєтської окупації від вересня 1939 до червня 1941, він був головним редактором мало привабливого для письменницького зацікавлення „Господарсько-Кооперативного Часопису". Редакційна праця в цих двох часописах абсорбувала і час і творчі можливості В. Софронова цілковито. В 1944-1945 рр. був він співредактором газети для с.-т. робітників у Німеччині „Земля".

Деяку зміну увели в життя автора „Липневої отрути" щойно еміграційні роки. З 1945 року після закінчення війни він спробував повернутися в літературу, пишучи низку здебільшого одноактових п'єс, що були видані циклостильним способом у Зах. Німеччині і в Канаді.

Написаних частинно ще в 1939-1940 рр. новель таких, „Бунт проти влади" (1939), „Мати і син" та „Будь щасливий, сину" (обидві 1940) і пізніших, створених вже в Канаді, як наприклад, настроєвий нарис із пережиттів засланих в Казахстан українців „Піяністка" (друкований у ч. 1-2 „Вільного Слова" 1959 року) Василь Левицький не спромігся видати окремою збіркою. Запрягшися знову, з 1956 року в газетний керат, як співредактор торонтського „Вільного Слова" і згодом з 1960 р. як редактор вінніпезького „Нового Шляху", Василь Левицький-Софронів відбився, як і колись від літературної творчости. Єдиним його книжковим досягненням за п'ятнадцять газетних років був виданий 1970 року репортаж з подорожі по землях українського поселення в ЧСР, Польщі і в Югославії п. н. „Кланялися вам три України", написаний, як стверджують і рецензенти і читачі із справжнім літературним захопленням, чи, як це казали поляки, „зацєнцем".

Василь Софронів-Левицький видав тепер книжку своїх зібраних нарисів і новель під давньою назвою „Липнева отрута", обдаровуючи нею спрагнених знайомости із його творчістю читачів і тих, що знали і читали його колись, і тих, що не мали змоги з його книжками зустрінутися. Вітаючи Василя Софронова з виходом книжки вибраних творів, що появилася тепер знову під назвою „Липнева отрута", треба йому побажати, щоб, звільнившися з журналістичного ярма чи запрягу, він таки повернувся в рідну і улюблену йому літературу і дав нам ще багато нових поетичних нарисів і майстерних новель.

Микола Галів

З ПРИВОДУ І ПРО ВИСТАВКУ ОБРАЗІВ АНТОНА МАЛЮЦИ

Заходами Об'єднання Українських Мистців в Америці улаштовано посмертну виставку образів Антона Малюци у Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, яка тривала від 6 до 20-го лютого 1972 р. Виставку можна назвати своєрідним підсумуванням, далеко не повним, мистецької творчости Антона Малюци. Організаторам виставки належить признання і подяка за її підготову й улаштування. Виставка мистецької творчости Малюци була приємною несподіванкою і для тих, що його близько знали і тих, що його мало знали, для товаришів по професії, як також для самих організаторів, упорядників виставки.

Антін Малюца

За життя Малюца був у нашій уяві звичайною, пересічною людиною, відомий в основному, як критик образотворчого мистецтва. Образи, що їх Малюца виставляв на збірних мистецьких виставках, якось губилися. Щойно на посмертній виставці відкрито Малюцу, як непересічного мистця.

Приглянувшись ближче до творів Малюци, маючи певний ретроспективний перегляд стверджено, що Малюца був не тільки критиком, але й унікальним малярем. Факт є, що таке відкриття сталося під час виставки. Хто не мав змоги оглянути виставки таке відкриття може взяти на рахунок, що ми належимо до того рода спільноти, що після смерти всіх робить геніями, героями і т.д., що у багатьох випадках відповідає правді, але це окрема тема для себе. Випадок, бо це справді був випадок, бо коли б не було тієї виставки, Малюца ще якийсь час залишався б пересічною сіриною, аж поки якийсь дослідник мистецької творчости не відкрив би його.

Офіційне відкриття виставки відбулося з словесним уведенням, себто з промовою. Не улягає сумніву, що А. Малюца належав до цікавих особистостей не тільки серед образотворчих мистців і критиків, але в загальному серед української спільноти. Про людину з його зацікавленнями, стажем і чималим доробком на полі української культури, як і про самі образи можна багато чого сказати, без зайвих додатків чи прикрашувань. Можна було сподіватись, що при відкритті, якщо буде словесне уведення, ці елементи логічно будуть вказані й підкреслені. На жаль, про все було сказано, про різного рода існуючі й неіснуючі трудноші мистців, про брак зрозуміння громади до мистецтва, мистців і т.д., але не про мистця, що його картини були на виставці. Звичайно, виставку можна відкривати і без промов, бо ж виставлені образи самі глядачеві говорять за себе. Якщо вже має бути промова, то вона повинна в основному обмежитись до самої виставки та її мистця.

З приводу виставки був також окремо улаштований вечір, присвячений творчості Малюци. Організатором вечора був Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку. Про Малюцу можна багато інтересного сказати під різними аспектами. Він, що так безприкладно служив громаді, заслуговував на таку присвяту. Організаторам належить подяка за улаштування вечора. Жалко, що вони не домовились з тими, що будуть виступати, про те, що вони мають говорити.

Антін Малюца відійшов у Божу вічність передчасно, на 62-ому році життя. Важка недуга перервала його творчі пляни. В його особі українська спільнота, а зокрема український мистецький світ, втратили культиватора мистецької творчости, як критика і мистця та надзвичайно багатотрудиву й добросердечну людину. До всіх ставився він з пошаною й респектом. До всіх явищ суспільного, громадського, культурного, а зокрема мистецького життя - творчости ставився з зрозумінням. До нових напрямків у мистецтві підходив обережно, старався знайти причини, для чого і чому уведено іновації, нові напрями. В таких випадках намагався і це робив — уникати осуджень чи засуджень у мистецтві. Піддержував кожну добру ініціятиву, новий почин, нові спроби, бо в цьому, зовсім правильно вважав живучість, ріст й розвиток культурно-мистецького життя. Він ішов з духом життя, не відставав від нього і завжди знаходив місце для себе, що ставило його на певний рівень. Його непересічне знання культурно-мистецьких проблем, велика ерудиція, давали йому можливість розуміти цілий ряд проблем і поставили його в українському мистецькому світі на авторитетне й визначне місце. Він знав одну незаперечну істину, чи то у мистецькому, суспільному чи політичному житті — нічого не може стояти на тому самому місці. Тому все є шукання за новими і свіжими формами вияву, новими напрямками, новим змістом, за новим осмисленням літературно-мистецької творчости. Зміни проходять у всіх аспектах, включно з застосуванням. Все це пояснює нам, чому Малюца не відкидав і не засуджував нових мистецьких надбань, іноді для пересічного глядача незрозумілих, а приймав їх, як певний здобуток культури, що характеризує дану добу. Його спроба розуміти явища, процеси, що постійно проходять у мистецтві, навіть тоді, коли нам може видаватись, що так не є, дали йому можливість стояти на висоті мистецьких завдань. Все, що він у цьому напрямі говорив чи писав, було неоднократно ним передумане і творчо осмислене.

Треба зокрема підкреслити, що Малюца належав до рідкісних людей. Він, як мабуть ніхто інший, відривав молодим адептам мистецької творчости ворота у мистецький світ. Це він робив своїми виступами, обговореннями збірних виставок, своїми літературно-критичними статтями і особистими порадами. Давав їм надії, утверджував віру у власні спроможності та заохочував до зусиль і спроб у їх перших кроках на мистецькому шляху. Не раз відкривав і вказував на те, що вони мали цінне. Він це робив надзвичайно дбайливо, з тонкістю батьківського відчуття, бо знав, що один неправильний погляд чи нетактовний зворот-заввага може перекреслити у молодої людини всі її дальші зусилля. Цей уважливий і дбайливо плеканий підхід Малюци до молодих мистців, а не раз і старших, породжував у них віру до самих себе, а заразом з тим до творчих шукань.

Щоб часом в декого не витворилося враження, що Малюца не бачив чи примикав очі на помилки, недоліки й недотягнення. Все це він добре знав, ледве, чи є хтось інший, що знав це краще за нього й у відповідній формі вказував, робив натяки та відповідно наголошував. Він мав усі дані розмахнутись і вдарити міцно, зі знанням проблеми, але наперед знав, що це принесе протилежний наслідок, вб'є в молодих адептів їх запал, спроби і наснагу дальше працювати над собою. В тій ділянці заслуга Малюци неоціненна. Йому завдячує багато молодих мистців, які не раз з притишеним віддихом чекали, що скаже на їх творчість Малюца. Вони знали, що він говорить зі знанням проблеми, без тенденції, об'єктивно і щиро. З його думкою рахувались, вона була визначальна.

Посмертна виставка мистецьких творів Малюци мала характер ретроспективної. На виставці були образи, починаючи з ранньої творчости і кінчаючи останніми роками його життя. На основі виставлених творів, що мабуть уперше були так багатющо представлені, можна сказати, що вони під оглядом тематичним, змістовним і способом представлення є різні. Його творче полотно широке і багате. На виставці були картини, виконані в олії, акварелі, гравюри, рисунки і проєкти. Такий набір праць з широким тематичним засягом дає можливість провести точну аналізу творчости Малюци, його непересічного таланту й творчої наснаги. Проведення такої аналізи було б цінним відзначенням не тільки пам'яти Малюци, але певним здобутком для мистецтва. Треба сподіватись, що напевно знайдуться мистецтвознавці, які займуться написанням такої студії чи монографії.

Належне осмислення мистецької творчости Малюци тільки підтверджує правильність його критичних думок і есеїв на тему мистецьких виставок. Ми бачимо що те, що він говорив, писав було не тільки його відчуття, але базоване на глибокому знанні даної ділянки.

На виставці було 76 олійних картин, починаючи з 1940 року і кінчаючи 1969 роком. Майже з кожного року було по кілька образів. Роки 1968 і 1969 були представлені численніше. Було 20 грав'юр з років 1930, 1932, 1935, 1937, 1947 і 1948 по одній, з 1936 — дві, з 1941 — п'ять і 1946 — сім. Було 13 акварель з років 1926, 1927, 1944 і 1947. 17 картин з 1947 року були виконані вуглем. Крім цього було виставлено 11 проєктів з різних років.

Виставкою творів Малюци представлено глибокий перекрій його мистецької творчости. Виявлена сукупність мистецьких елементів, що характеризують рівень, діяпазон мистецького засягу й філософію мистця. В першу чергу кидається в очі, з тієї, далеко не повної виставки, що Малюца творчо працював і творив безперебійно — є надзвичайно істотним. При творчій праці він відчував, що живе на повну і широку шкалю. Його життя було в мистецькій музі, а муза була його життям. На жаль, не завжди йому складалось так, щоб міг повністю віддатись творчому горінню, здійснювати далеко наперед закроєні пляни. Тут не слід розуміти матеріяльної сторінки, яка в кожного, або скажім у більшости мистців не є задовільною. Вона у мистецькій творчості не є вирішальною. Вона залежна від багатьох різних компонентів, про які зараз, щоб не відбігати від теми, не можна їх розглядати.

Твори Малюци виконані у реалістичному стилі. Тематично домінують пейзажі і конструкції. Крім цього об'єктом його мистецького зацікавлення була людина, гротеск і фантазії. На його картинах видно легку і вправну руку. Виразно пробивається чітка розв'язка кожного твору. Це один з надзвичайно важливих елементів у мистецькій творчості, а можна з певністю сказати — основний, бо від цього залежить ціла композиція твору. В цьому аспекті мистці мають чимало труднощів. Елементи його легкої і влучної розв'язки яскраво помітні на графічних творах, гравюрах, рисунках і шкіцах. В них комплексне схоплення, що без жадного сумніву кидається в очі глядача. Виразність і чистота ліній, гармонійне розміщення, конфігурація, все обдумане, творчо обосноване, без зайвого накопичення. Кожний штрих олівця чи пензля має своє узасаднене і вирішальне призначення у висловленню повноти твору. Якщо ближче приглянутись до його схоплення конструкцій, зокрема церков, воно все остається неповторним, байдуже, чи це буде виконане в олії, олівці чи акварелі.

Коли ж ідеться про його олійні картини, а зокрема кольорит, то в них помітна мінливість. Олійні картини ранньої творчости є відмінні своїм кольоритом від пізніших й останніх років творчости. Кольорит ранньої творчости погідний, грайливо усміхнений, з теплими кольорами. Пізніші твори насичені більше холодом, тьмяністю, а навіть з натяками на понурість. В деяких картинах немов помічається його боротьба, де мистець намагався дати більше погідного, настроєвого. Його кольорит можна пояснити, що він був виплившом внутрішніх почувань і переживань. Це може траплятись у людини з надзвичайно тонким відчуттям, до яких Малюца належав. Він же сам не був вдоволений зі свого кольориту, просто сердився, що він йому такий виходив, але від нього втекти не міг. Але й це позитивно позначилось на його картинах, бо на них залишилась оця важлива риса — мистецька неповторність, що ціхує мистця Малюцу.

Важко собі уявити і пояснити, чому людина з таким талантом, з такою широко розвиненою мистецькою культурою, глибоким відчуттям, як Малюца, сама себе ставила в тінь. Може моє твердження, що Малюца ставив себе в тінь, не зовсім відповідає правді. Мабуть тут буде куди вірніше сказати, що він сам не хотів говорити про свої твори. Стояв на становищі, що його дбайливо плекана мистецька творчість сама має говорити за себе. Справді так сталося після його передчасної смерти, що український мистецький світ відкрив у особі Малюци непересічного, талановитого мистця, що ціле життя творчо горів для мистецтва. До цього відкриття спричинилась виставка, себто його мистецькі твори, які говорили самі за себе і визначили місце свого творця у ієрархії мистецької творчости.

Микола Галів

Шкільна Рада УККА перевидала „Історію України" І. Холмського-Крип'якевича

Ню Йорк. — Заходами й накладом Педагогічного Інституту Українознавства НТШ та Шкільної Ради Українського Конгресового Комітету перевидало тут офсетним способом „Історію України" видатного українського історика Івана Крип'якевича, що була видана вперше 1949 року Науковим Товариством ім. Шевченка в Европі, як число 2-ге публікованої ним серії „Бібліотека Українознавства" під псевдонімом Івана Холмського, з огляду на перебування покійного тепер автора в окупованому Москвою Львові. Як і раніше видання, цей підручник історії України попереджений передмовою Микола Шлемкевича й охоплює він доісторичні часи, період княжої держави, часи перебування українських земель під Литвою і Польщею, добу козацької держави і нові часи до революції 1905 року включно. В підсумках подано розгляд національної індивідуальности українців, форм їх національної й державної організованости, української культури й ролі України в історії Східньої Европи. Завершується ця 370-сторінкова книжка бібліографією вибраних праць до історії України й окремих її періодів українською та іншими мовами. В передмові ствержено, що виданий нарис „Історії України" задуманий автором „як синтеза і завершення історичних студій'", був замовлений Українським видавництвом під час війни і перейнятий потім Науковим Товариством ім. Шевченка для його Бібліотеки Українознавства „в повній свідомості того, що його призначення не тільки теоретично пізнавальне, але значно ширше". Ціна перевиданого нарису — „Історія України" 6 дол. Замовляти можна у Educational Council, UCCA, P.O. Box 391, Cooper Sta., New York, N.Y. 10003.

Концерт колядок, пісень і танків в Асторії

Заходами Парафіяльної Ради при українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й. в неділю, 11 лютого 1973 р. в авдиторії Брасит гайскул відбувся концерт коляд, щедрівок, пісень і танків. У цій імпрезі брало участь понад 150 виконавців.

У великій мірі організаторами і виконавцями цього райдужного концерту, не враховуючи гостинного виступу „Молодої Думки" були українці тут народжені вже з другої і третьої генерації. Чимало з них не знає української мови, але не загубили своєї етнічної ідентичности. Це значить, що для них дорога українська культура, народне мистецтво. Не один ставить перед собою питання, що їх зберегло при українстві? Напевно не високо - патріотична політика, що сперта на фразеології, але Українська Католицька Церква з своєю притаманною відмінністю, що стараються її затерти, і український етнографізм — українські народні танки, українська релігійна і побутова пісня, українська вишивка, включно з кулінарією. Ось — це ті вітальні сили українського етнографізму, що держать генерації наших земляків у духовому пов'язанні з батьківщиною їхніх батьків. Ось, цей не раз осміюваний наш гопак і шаравари, що в належному місці і в свій час с п о вняють свою ролю.

Заповнена авдиторія публікою під час концерту є найкращим покажчиком їх заінтересування, а овації і оплески були висловами їхнього розуміння і сприйняття виконуваних точок програми концерту.

Програму концерту розпочав о. парох В. Андрейчук, ЧСВВ, вітаючи від імени парохії Чесного Хреста присутніх і виконавців. Концерт розпочато колядою „Бог Предвічний" — О. Кошиця, з якою виступив місцевий мішаний хор при церкві Чесного Хреста під дириґентурою Осипа Длябоги. Хор „Молода Думка" з Ню Йорку під орудою Ярослави Кекіш виконав: „Возвеселімся всі разом нині", „У Різдво", слова Романа Купчинського, музика С. Спека, „Ой, летять сніжинки", Г. Бойко, музика В. Таловара і „Веселий поїзд", слова Б. Безкоровайного, музика В. Шаповаленка. Я. Галатин склав Новорічні побажання. Бандуристи „Молодої Думки" школи о. Сергія Кіндзерявого - Пастухова, в складі семи осіб виконали: „Днесь поюще", „По всьому світу" і „Щедрівку". Першу частину концерту закінчив виступ місцевого хору під дириґентурою О. Длябоги, який виконав: „Ой, видить Бог" — К. Стеценка, „Щедрик" — М. Леонтовича і „Не плач Рахиле", в якій сольо співав бас-баритон Юрій Васильцьов. У виконавця гарна краска і сила голосу, потрібно тільки ще більше випрацьовання для осягнення більше чулої елястичности. На всі виступи хорів і бандуристів живо реаґувала публіка, нагороджуючи виконавців щедрими оплесками. Поява „Молодої Думки" на сцені все витворює у публіки н е о к р еслену близькість, радість і захоплення. Мелодійні звуки бандури очаровували слухачів, вони були чимсь новим. Виконавці втримували тісний зв'язок з авдиторією, бо вона відзивалась безпосередньо. Першу частину концерту можна зарахувати, як закінчення різдвяного часу, що завжди кінчиться з святом Стрітення Господнього.

Другу частину — розпочала „Молода Думка" виконавши дві пісні: „Могили" — слова Л. Полтави, музика І. Недільського і „Поворот у рідний край". Обидві пісні „Молода Думка" виконувала вперше. Вони викликали у слухачів захоплення. Після цього розв'язалось мереживо українських народних танків і під керівництвом Елейн Оприско виконано: „Веснівку", „Г р ечаники" „Женці, „В'язанку" й інші. Хоч виступи були виконані на аматорському рівні, але з помислом й о р и ґінально. Між виконавцями — добрі танцюристи, які могли б дати з себе більше, якщо б в тому напрямі попрацювали. Найменші танцюристи, (доволі численна група), яку публіка сприйняла ентузіястично, не так за їхнє виконання, як за саму їхню появу і відвагу на сцені. Очевидно, все це велика заслуга п-і Е. Оприско. Оркестру до балету заступали два акордеоністи, відомий маляр-мистець Тома Шепко і Теодор Розумійко.

Бандуристи „М о л о дої Думки" виконали „Гей там на горі женці жнуть". Наприкінці мішаний церковний хор під дириґентурою О. Длябоги виступив з піснями: „За рідний край", слова Р. Купчинського, музика М. Гайворонського, „Вилітали орли" — К. Стеценка, сольо виконував Юрій Васильцьов і „Єднаймось діти України" — І. Омельського. Акомпаньяторка при виступах хорів була талановита п-нна О. Куйбіда.

Голова Парохіяльної Ради УКЦеркви Чесного Хреста Микола Оприско англійською мовою дякував учасникам і виконавцям концерту, а імпрезовий референт Парохіяльної Ради Богдан Бідяк дякував українською мовою і представляв виконавців концерту, як: дириґентів Ярославу Кекіш і Осипа Длябогу, керівника балету п-і Е. Оприско, акомпаніяторку О. Куйбіду, акордеоністів Т. Шепка і Т. Розумійка й ін. Публіка безупинно оплесками дякувала виконавцям й організаторам концерту. Дохід з концерту призначений на потреби парохії Чесного Хреста.

Микола Галів

КІНОСТУДІЯ В ОДЕСІ

Кіностудія в Одесі — це найдавніше в Україні виробництво, де продукували документальні й художні кінофільми, особливо в період ВУФКУ, Всеукраїнського Кіно-Фото-Управління, зліквідованого з наказу Москви в 1930-их роках. Тепер Кіностудія в Одесі формально підпорядкована міністерству культури Української ССР, але в московських „Известиях" з 25-го лютого сказано лише, що та студія це „одна із найстаріших у нашій країні".

Авторський вечір Ікера у Вотервліті

Вотервліт, Н. Й. — Заходом школи українознавства Олбанської Округи й гуртка Любителів Мистецтва у Трой відбувся тут 4-го лютого авторський вечір гумориста Івана Керницького (Ікера). Микола Понеділок занедужав і не міг приїхати, хоч його очікували ввесь час на цьому веселому вечорі. Директор Школи Українознавства, проф. В. Літинський, відкрив вечір, подаючи коротку характеристику обох наших найбільш популярних в Америці гумористів: Ікера й М. Понеділка. Письменник І. Керницький, тепло привітаний нашою публікою що заповнила залю, прочитав кілька своїх гуморесок: „Деменвальс", „Турист", „Дипломат", „Вечірня школа", „Ювілей", „Хмародер", „Клопіт з пропагандою", „Олива з Америки". Гумор Ікера вносив погідний настрій і спонтанні вибухи сміху на залі. Шкода, що такий популярний автор не привіз зі собою книжок, що були б найшли вдячних читачів.

Співочий гурток студенток під проводом маестра Я. Кушніра виконав на переміну низку пісень легкого жанру при фортепіяновому супроводі Наталки Кушнір. Вкінці голова гуртка Любителів Мистецтва, інж. М. Горець, подякував І. Керницькому, Співочому гуртку студенток, його дириґентові та піяністці, всім гостям, як також заповів, що незабаром відбудеться авторський вечір М. Понеділка, як тільки появиться його нова книжка — „Рятуйте мою душу". Він заповів теж, що 18 березня Нюйоркський Оперний Ансамбль під керівництвом Л. Рейнаровича приїде з виставою „Наталки - Полтавки".

І. Д.

НОВІ КНИЖКИ

ПОЕЗІЯ

Ігор Калинець. КОРОНУВАННЯ ОПУДАЛА. Із промовлянь до сумління у Львові 1968-69 рр.В-во Нью-Йоркської Групи. Нью-Йорк, 1972 Форм. 187 X 135 мм 63 + 1 нп. (Обкладинка і портрет роботи Любослава Гуцуляка).

Евген Маланюк. ПЕРСТЕНЬ І ПОСОХ. Епілоги. (В-во) „Сучасність", Мюнхен, 1972. Форм. 195 х 130 мм. 75 + 5 нп. стор. Обкладинка і портрет Е .Маланюка роботи мистця Любослава Гуцалюка).

Оксана Лятуринська. ЯГІЛКА. Упорядкувала Оксана Соловей. Обкладинка М. Михалевича. Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово". Вінніпеґ — Нью Йорк, 1971. Форм. 208 X 140 мм. 52 стор. + портрет Авторки.

Ігор Качуровський. ПІСНЯ ПРО ВІЛИЙ ПАРУС. Інститут Літератури ім. Михайла Ореста. Мюнхен, 1971. Форм 210 х 150 мм. 207+1 нп. стор. (Мистецьке оформлення Мирона Левицького).

Леонід Полтава. ВАЛТОРНА. (Збірка поезій, лірична). Накладом Автора. Нью-Йорк 1972. Форм. 147 х 102 мм. 48 стор. (Обкладинка Романа Василишина-Гармаша).

Роман Бабовал. ПОДОРОЖ ПОЗА ФОРМИ. В-во Ньюйоркської групи. Нью Йорк, 1972. Форм. 210 х 147 мм. стор. (Обкладинка і графіка Аркадії Оленської-Петришин).

Богдан Бора. ТВЕРДЬ І НІЖНІСТЬ. Вибрані поезії. Лондон, 1972. Опр. Форм. 215 X 155 мм. 287 + 1 нп. (Серія: Література і Мистецтво — Книга 3-тя. Видано коштом Союзу Українців у Великій Британії. Обкладинка — проф. Р. Лісовський. Передмова — „Творчий шлях Богдана Бори" — д-р Святослав М Фостун).

Яр Славутич МУДРОЩІ МАНДРІВ. Восьма збірка поезій (В-во) „Славута" Едмонтон, 1972 Форм. 150 X 120 мм 89 + 7 нп.

Марта Тарнавська. ХВАЛА ІЛЮЗІЇ. Поезії. Об'єднання Українських Письменників „Слово". Нью Йорк, 1972 Форм. 207 х 147 мм. 47 + 1 нп. стор. (Літературний редактор: Богдан Нижанківський Обкладинка роботи Якова Гніздовського).

Міра Гармаш. РАЙДУГА В ПІТЬМІ. Друга збірка поезій Філядельфія — Чікаґо, 1972 Форм. 196 X 130 мм. 60 + 2 нп. стор. (Обгортка, скульптурний портрет та географічне оформлення роботи Романа Василишина).

Леся Храплива. ДАЛЕКИМ І БЛИЗЬКИМ. Вірші. Нью-Йорк, 1972. Форм. 190 X 130 мм. 123 + 3 нп. стор. (Накладом автора. Мистецьке оформлення Ніни Мудрик-Мриц).

Олександер Де. ПРОРОК Накладом В-ва „Чайка". Лондон, 1972. Опр. Форм. 220 X 140 мм. 120 стор. (Вірші).

Михайло Качалуба. БУЛЬВАРАМИ СЕРЦЯ. Париж, 1971 .Форм. 210 х 135 мм. 70+2 нп. стор.

Стефан Семчук. НАВКОЛО СВІТА. Лірика. Поезій книжка XI. Вінніпеґ, 1971. Форм. 200 х 135 мм. 77+3 нп. стор.

ПІСНЯ ПРО МОГО СІДА. Із старослов'янської мови переклав Проф. д-р Богдан І Лончина. CANTAR DE MIO CID. Traducido al ucraino por Prof. Dr. Bohdan I. Lonchyna. Видання Українського Університету ім Св. Климента Папи Праці філософічно-філологічного факультету. Том VIII Рим, 1972. Форм. 240 х 170 мм. 161+3 нп. стор.

ПРОЗА

Михайло Осадчий. БІЛЬМО. Нарис. Dörr-Verlag, Neufahrn, 1971. Форм. 205 х 145 мм. 162 стор. (Офсетовий передрук поширюваного в Україні захалявного видання з 1968 року).

Володимир Винниченко. НА ТОЙ БІК. Повість. Нью Йорк. 1972. Форм. 213 X 150 мм. 133 + 1 нп. стор. + портрет автора. (Українська Вільна Академія Наук у США. Комісія для вивчення й охорони спадщини В. Винниченка. Редакція і вступна стаття Григорія Костюка. Мистецьке оформлення Якова Гніздовського).

Володимир Винниченко „СЛОВО ЗА ТОБОЮ СТАЛІНЕ$" (Політична концепція в образах). Роман. Нью-Йорк, 1971. Опр. Форм. 213 х 150 мм. 374 стор. (Українська Вільна Академія Наук у США. Комісія для вивчення й охорони спадщини В. Винниченка. Редакція і вступна стаття Григорія Костюка. Мистецьке оформлення Якова Гніздовського).

Walerian Pidmohylny. A LITTLE TOUCH OF DRAMA". Translated from Ukrainian by George S. N. and Moira Luckyj. With Introduction by George Shevelov. Ukrainian Academic Press. Littleton, Colorado, 1972. Form. 235 X 155 mm 191 + 1 np. (Переклад повісти В. Підмогильного „Невеличка драма").

Борис Антоненко - Давидович. ЗА ШИРМОЮ. Роман. Об'єднання Українських Письменників „Слово", Австралійська філія. Мельборн, 1972. Форм. 160 X 120 мм. 263 + 1 нп. (Передрук із неназваного київського видання).

Олекса Ізарський. САКСОНСЬКА ЗИМА. Повість. (В-во) „Сучасність", 1972. Форм. 190 X 135 мм. 173 + 1 нп. стор. (Передрук із журналу „Сучасність").

Василь Софронів Левицький. ЛИПНЕВА ОТРУТА. Вибране. В-во „Новий Шлях". Торонто — Вінніпеґ, Канада, 1972. Форм. 220 х 150 мм. 236 стор. (Вступне слово і редакція: Юрій Клиновий. Обгортка: Святослав Гординський).

Марія Кузьмович-Головінська. ОСІННЄ ЛИСТЯ. Нариси й оповідання. Вибрані твори — I том. Українське Видавництво „Добра Книжка", 181 випуск. Торонто, 1965. Форм. 192 х 130 мм. 392 стор. (Обкладинка Бориса Крюкова).

Марія Кузьмович-Головінська. ЛІСОВИЙ ГОЛУБ. Оповідання. Вибрані твори — II том. Українське Видавництво „Добра Книжка", 192 випуск. Торонто, 1970. Форм. 180 х 120 мм. 180 стор. (Обгортка роботи мистця Миколи Відняка).

Федір Одрач. ВОЩАДЬ. Повість. (Торонто, 1972). Форм. 220 х 140 мм. 387+1 нп. стор. Видавець: Комітет Видання Повісти „Вощадь" в Торонто Онт., Канада. Передмова — д-р Олександра Копач. Мистецьке оформлення — Микола Відняк).

Алла Коссовська. ДВІСТІ ПЕРШИЙ. Видавництво „Свобода". Джерзі Сіті — 1972. Форм. 203 х 140 мм. 43+1 нп. стор. (Передрук із щоденника „Свобода", чого у виданні не зазначено).

Леся Лисак. СРІБНА МАДОННА. Есеї — нариси — оповідання. Накладом Видавництва „Гомін України". Торонто, 1973. Опр. Форм. 213 х 145 мм. 237+3 нп. стор. (Бібліотека Видавництва „Гомін України", ч. 41. Мовний редактор — В. Давиденко).

Ярослава Острук. КОЛИ МЕРКНУТЬ ЗОРІ (Роман) Видавництво Юліяна Середяка. Буенос-Айрес, 1972. Форм 200 х 148 мм. 267+5 нп. стор (Обкладинка у виконанні Василя Дорошенка).

Оксана Керч. ТАКИЙ ДОВГИЙ РІК. Накладом Видавництва „Гомін України". Торонто, 1971. Форм. 218 х 142 мм. 304 стор. (Бібліотека Видавництва „Гомін України", ч 38. Мовний редактор д-р В Романенчук. Обкладинка роботи Володимира Ласовського)

Р. Володимир. ПРОСТІР І ВОЛЯ. Нариси з мандрівок „Original Works". One Autor Series. London — Hays, 1972 Форм. 230 X 150 мм. 103 + 1 нп.

Юрій Буряківець. ПРАВО НА ВЕЛИКУ ДОРОГУ. Роман. Нью-Йорк, 1972. (Видавництво „Рідний край". Накладом Василя Пустовіта). Форм. 230 X 150 мм. 316 + IV стор. (З післясловом д-ра Романа В. Кухара „Творчість Юрія Буряківця).

Юрій Ворець. У ВИРІ ВОРОТЬБИ. Повість нашої доби Обкладинка та ілюстрації Ростислава Глувка. Юнацька Бібліотека СУМ ч. 3. Видавництво Центральної Управи Спілки Української Молоді (Лондон), 1971. Опр. Форм. 212 х 155 мм. 319 + 1 нп. стор.

Andrij Tschajkowkyj. VERVEGENE STEPPENREITER. Abenteuer aus der Kosaken ukraine. Kolibri-Verlag - Wuppertal, (1972), Form. 240 X 160 mm. 288 pp. (Aus dem Ukrainischen uebertragen und mit einem Vorwort von Anna-Halja Horbasch. Originaltitel: Na uchodach).

Петро Росико. ЗНАВІСНІЛІ ДНІ. Накладом автора. Торонто, 1973. Форм. 215 х 140 мм. 8 0стор.

Святомир М. Фостун. НА КРИЛАХ ЖИТТЯ. Етюди. Лондон, 1972. Форм. 215 х 147 мм. 56 стор. (Обкладинка Р. Глувко. Накладом автора).

Nicholas M. Paley. DOS NOVELAS DE LA TIERRA. Editoral Universitad Inter Americana De Monterrey. Monterrey N. L., Mexico, 1972. Form. 227 X 153 mm. 16 pp. („Дві новелі про землю" літературознавча розвідка українського автора еспанською мовою).

ДРАМА

Василь Софронів Левицький. ЮНИЙ СКОРОМОХ. П'єси для дітей і молоді. Театральна Бібліотека Ч. 1. Торонто, 1972. Форм. 212 х 140 мм. 303+1 нп. стор. (Обкладинка: Мирон Левицький. Видання здійснено заходами Комітету „За аматорський театр" в Торонті).

Самюель Беккет. ЧЕКАЮЧИ НА ГОДО І ОСТАННЯ СТРІЧКА КРАППА. В-во „Сучасність". Мюнхен, 1972. Форм. 195 X 130 мм. 101 + нп. стор. (Обкладинка Юрія Соловія).

Дон Мануель Тамайо і Бавс. НОВА ДРАМА. З еспанської мови переклав: Микола М. Палій. Видавництво Юліяна Середяка. Буенос-Айрес, , 1972. Форм. 195 х 148 мм. 121+5 нп. стор.

Мирослава Ласовська. ВІЩУВАННЯ СТАРОГО ДУБА. Феєрія на дві дії. З дитячих років Лесі Українки. Видання Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобод України. Нью-Йорк. 1971. Ф. 202 1 153 мм. 22+2 нп. (Музика: Ярополк Ласовський. Графічне оформлення: Ждан Ласовський)

АНТОЛОГІЇ

GALOS BORDADOS. Contos Ucranianos. Traducao: Wira Selanski Colaboracao: Anna Maria Muricy. Cleonice Berardinelli, Helena E. Fernandes. Diagramacao: Cileida de Campos Fernandes Rio de Janeiro, 1972. Form. 180 X 135 mm. 143 + 5 np. pp.

A CANOA NO MAR, Contos Ucranianos. Traducao: Wira Selanski. Colaboracao: Anna Maria Muricy. Helena E. Fernandes. Capa: Anna Maria Muricy. Diagramacao: Cileida de Campos Fernandes. Rio de Janeiro, 1972. Form. 185 X 135 mm. 130 + 2 np. pp.

ЗБІРНИКИ

ШИРОКЕ МОРЕ УКРАЇНИ. Документи самвидаву з України. Документи VII. Перша Українська Друкарня у Франції — Українське Видавництво „Смолоскип" ім. В. Симоненка. Париж — Балтимор, 1972. Опр. Форм. 270 х 140 мм. 378 стор. (Бібліотека „Смолоскипа ч. 14. Обкладинка роботи Д. Тугана).

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК. Випуск VI. Березень 1972. Передрук Самвидавного журналу з України. Перша Українська друкарня у Франції — Українське Видавництво „Смолоскип" ім. В. Симоненка. Париж — Балтимор, 1972. Опр. Форм. 218 X 140 мм. 183 + 1 нп. стор. (Бібліотека Смолоскипа ч. 15. Документи VIII. (Мистецька композиція Т. Вирсти. На обгортці скульптура Ю. Сінкевича „В'язень").

REVOLUTIONARY VOICES. Ukrainian Political Prisoners Condemn Russian Colonialism. Edited by Slava Stetsko, M. A. Foreword by Ivan Matteo Lombard. Published by Press Bureau of the Anti-Bolshevik Bloc of Nations (ABN). Munich, 1971. Form. 240 X 167 mm. + 269 + 1 np. (Second revised edition; First edition 1969).

Ірина Книш. ВІДГУКИ ЧАСУ. Вибрані нариси, статті, спогади, матеріяли. Накладом авторки. Вінніпеґ, 1972. Форм. 222 X 143 зз. IV + 404 стор. (На обкладинці гравюра Гр. Якутовича „Князівні".)

ПІВНІЧНЕ СЯЙВО. Альманах. V. Упорядкував Яр Славутич. (В-во) „Славута". Едмонтон, 1971. Форм. 235 х 155 мм. 208 стор. (Обкладинка роботи мистця І. Кейвана).

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Лука Луців. ВАСИЛЬ СТЕФАНИК — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ. Видавництво „Свобода". Ню Йорк — Джерзі Сіти, 1971. Опр. Форм. 200 X 145 мм. 488 стор. + 8 стор. ілюстрацій. (Обкладинка — мистця Богдана Титли).

D. S. Struk. A STUDY OF WASYL STEFANYK: THE PAIN AT THE HEART OF EXISTENCE. With Foreword by G. S. N. Luckyj. Ukrainian Academic Press, Littleton, Colorado, 1973. Form.: 235 x 155 mm. 200 pp.

НА СЛІДАХ ЖИТТЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ. Видання Осередку СУМА ім. Лесі Українки в Воффало, Н. И., 1972. Форм. 227 X 162 мм. 129 + 1 нп. стор. (Збірник статтей Г. Сковороди та його творів).

Natalia I. — Pazuniak. LESYA UKRAINKA — UKRAINE'S GREATEST POETESS. By... Reprinted from The Ukrainian Quarterly, vol. XXVII, no. 3, 1971. New York. Form. 237 x 158 mm. 22 pp.

ШАШКЕВИЧІЯНА. Збірник присвячений життю, творчості й культові Маркіяна Шашкевича. Видає Інститут-Заповідник Маркіяна Шашкевича у Вінніпезі, афілійований з Українським Католицьким Університетом в Римі. Вінніпеґ, Ч. 17-18. Р. Х. Листопад 1972. Форм. 230 х 153 мм. Стор. 353-384.

Володислав Корниляк. ТВОРИ. Мюнхен, 1971. Опр. Форм. 240 х 175 мм. 203 + 5 нп. стор. + 23 лл. ілюстрацій. (Збірка праць буковинського діяча і педагога Володислава Корниляка, 1881-1968. Вступне слово єпископа д-ра Платона Корниляка, стаття д-ра Володимира Корниляка і передмова д-ра Аркадія Жуковського).

MODERN AMERICAN FICTION: INSIGHTS AND LIGTS. Texas Tech. University. Interdepartamental Committee on Comparative Literature Symposium, January 27 and 28, 1972. Lubbock, Texas, 1972. Form. 230 X 150 mm. 10 np. + 140 pp. (W. T. Zyla and W. M. Aycock, Editors).

МОВОЗНАВСТВО І СЛОВНИКИ

J. B. Rudnyckyj. AN ETYMOLOGICAL DICTIONARY OF THE UKRAINIAN LANGUAGE. Introductory Part (0/11). Ukrainian Free Academy of Sciences — UVAN, Inc. Winnipeg, 1972. Form. 240X 160 mm. Pp. I — LXXXV + 3 np.

J. B. Rudnyckyj. AN ETYMOLOGICAL DICTIONARY OF THE UKRAINIAN LANGUAGE. Volume II. Part 1 (12). Ukrainian Free Academy of Sciences — UVAN, Inc. Winnipeg, 1973. Form. 240 X 160 mm. Pp. 1-96.

Olexa Horbatsch. DER WORTSCHATZ DER UKRAINISCHEN OSTURN'A IN DER ZIPS. Sonderdruck (aus) „Serta Slavica in Memoriam Aloisii Schmaus"... Dr. Rudolf Trofenik, Muenchen. 1971. Form. 240 x 160 mm. Pp. 277-291.

ІСТОРІЯ

Іван Холмський (д-р Іван Крип'якевич). ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Наукове Товариство ім. Шевченка. Бібліотека Українознавства, ч. 2. Накладом Педагогічного Інституту Українознавства НТШ — Шкільної Ради УККА. Нью Йорк, 1971. Форм. 230 х 155 мм. 360+VI+4 нп. стор. (Передрук із видання 1949 року, чого в новому виданні не зазначено).

Наталія Полонська - Василенко. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. I том. (До половини XVII сторіччя). Українське Видавництво. Мюнхен, 1972. Опр. Форм. 245 х 170 мм. 531 + 1 нп. стор.

Дмитро Дорошенко. ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В МИНУЛОМУ И СУЧАСНОМУ ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. Берлін, 1940. (Друге офсетне видання. Накладом Українського Братства. Торонто, 1972). Форм. 210 х 140 мм. 69+3 нп. стор.

Ілько Борщак. ВЕЛИКИЙ МАЗЕПИНЕЦЬ ГРИГОР ОРЛИК, ГЕНЕРАЛ-ПОРУЧНИК ЛЮДОВИКА XV-го (1742-1759). З невідомих документів з 7 тогочасними ілюстраціями. Восьмий Курінь У. П. С. ім. Григора Орлика. Ню Йорк, 1972. Опр. Форм. 230 х150 мм. 206+6 нп. в тексті між стор. VI-VII+2 нп. стор. (Офсетний передрук з видання „Червоної Калини", Львів, 1932, з передмовою В. О. Луцева. Із 7 ілюстрацій, вміщених в першому виданні вміщено тільки 3 і додано портрет Орлика у виконанні О. Лятуринської та герб Орлика — відзнаку 8-го Куреня УПС. Не репродуковано присвяти Автора — І. Борщака його дружині.)

А. Г. Великий, ЧСВВ. З ЛІТОПИСУ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ. Церковно-історичні радіолекції з Ватикану. Т. V. XVII ст. Українська Духовна Бібліотека. Видавництво оо. Василіян. Рим, Італія, 1972. Форм. 210 х 140 мм. 287+1 нп. стор.

Yuriy Tys-Krokhmaluk. UPA WARFARE IN UKRAINE. Strategical, Tactical and Organizational Problems of Ukrainian Resistance in World War II. By... Preface by Ivan Wowchuk. Translated from Ukrainian by Walter Dushnyck. New York, 1972. Form. 240 X 160 mm. 6 np. +XIV + 449+ 1 np. (Published by Society of Veterans of Ukrainian Insurgent Army).

Peter G. Stercho. DIPLOMACY OF DOUBLE MORALITY. Europe's Grossroads in Carpatho-Ukraine 1919-1939. By... Carpathian Research Center. New York, 1971. Form. 250 x 165 mm. XXIII + 1 np. + 495 + 1 np. + 1 map.

ПЕТРО СТРАДНИК (пс.). ПРАВДА ПРО СОВЄТСЬКУ ВЛАДУ В УКРАЇНІ. Серп і молот сіють смерть і голод. Накладом автора. Нью-Йорк, 1972. Форм. 228 X 150 мм. 248 + 2 нп. стор.

Ярослав Гриневич. В ІМ'Я ПРАВДИ. Аналіза безпарадельної трагедії Української Галицької Армії. Накладом Т-ва „Молода Громада". Ню Йорк, 1972. Форм.: 190 X 140 мм. 47 + 1 стор. (Передрук з „Вісника ООЧСУ" за грудень 1971, січень-березень 1972).

СПОГАДИ

Панас Феденко. МИНУЛО ПІВСТОЛІТТЯ. Зимовий похід Армії Української Народної Республіки 1919-1920 рр. Видавництво „Свообда". Ню Йорк — Джерзі Сіті, 1972. Форм. 230 х 152 мм. 78 + 2 нп. стор. (Відбитка із щоденника „Свобода". Чч. 218-241, від 24 листопада до 30 грудня 1971).

Едвард И. Ц. ван Гоотеґем. МОЯ ЗУСТРІЧ З УПА. Об'єднання Колишніх Вояків УПА. Нью-Йорк, 1972. Форм. 225 х 155 мм. 24 стор. (Відбитка із журналу „Сучасність", чого у виданні не згадано).

Авраам Шифрін. У СОВЄТСЬКИЙ КАТІВНІ. Із свідчень політв'язня. Видавництво „Свобода". Джерзі Сіті — Ню Йорк, 1972. Форм. 230 х 150 мм. 59 + 5 нп. стор. (Передрук спогадів друкованих п. н. „Із свідчень Ібрагіма" у „Свободі" чч. 189-205, 13 жовтня — 5 листопада 1971).

Олекса Приходько. ПРОБУДИЛАСЬ РУСЬ... Закарпаття 50 літ назад. (Спомини). Накладом Карпатського Союзу в ЗСА. Ню Йорк, 1972. Форм. 260 X 175 мм. 32 стор.

М. С. Чарторийський: НА ЗЕЛЕНІЙ ЛЕМКІВЩИНІ (Спогади з Леґіону). Видавництво „Говерля". Ню Йорк, 1971. .Форм. 180 х 138 мм. 127 + 1 нп. стор. (Фототипічна відбитка з „Вільного Світу" й „Канадійського фармера" з 1970-71 рр.).

Андрій Допілка. ОЙ ВЕРШЕ, МІЙ ВЕРШЕ. Правдиві події і мої переживання на Рідних Землях. (В-во) Говерля, Ню Йорк, 1969. Форм. 180 X 112 мм. 103 + 1 нп. стор.

Богдан Попович. ПІД УКРАЇНСЬКИМ НЕВОМ. Спогади: 1908-1940. Накладом автора. Ню Йорк, 1972. Форм. 210 X 145 мм. 182 + 2 нп. стор.

Олекса Косіковський. СЕЛО МАРКІЯНА — МОЇ НЕСТАНИЧІ. Бібліотека Шашкевичіяни. Ч. 5. За редакцією: М. Г. Марунчак. Вінніпеґ, 1972. Форм. 215 X 140 мм. 124 + 4 нп. стор. (Обкладинка Івана Яцева).

НАУКА

Василь Лев. СТО РОКІВ ПРАЦІ ДЛЯ НАУКИ И НАЦІЇ. Коротка історія Наукового Товариства ім. Шевченка. Написав... Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА. Ню Йорк, 1972. Форм. 230 X 155 мм. 55 + 1 нп. (Автора обкладинки не подано).

УКРАЇНСЬКА ВИСОКА ПОЛІТЕХНІЧНА ШКОЛА НА ЧУЖИНІ. Том III: УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА АДЕМІЯ В Ч. С. Р. Подєбради, 1922-1935 І УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ, Подєбради — Регенсбург — Мюнхен, 1932-1972. В 50-ліття заснування УГА і 40 ліття УТГІ. Видання Абсольвентів Української Господарської Академії і Українського Технічно-Господарського Інституту, Ню Йорк, 1972. Опр. Форм. 238 х 170 мм. 170 стор. (Редакційна колегія: інж. Микола Галів, інж. Павло Дубрівний, інж. Петро Шох. Гоолвний редактор: лектор Олексій Козловський, кол. секретар УГА й УТГІ. Мовну редакцію перевів проф. Володимир Міяковський).

A. Figol. WOLODYMYR KUBIJOWYTSCH ZUM 70. GEBURSTAG. Muenchen, 1972. Form. 240 X 170 mm. pp. (Sonderdruck aus den Miettellungen, Nr. 8/9 der Arbeit — und Foerderungsgemeinschaft der Ukrainischen Wissenshaften e. V.)

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ НА ПОШАНУ ЄВГЕНА ВЕРТИПОРОХА ПРЕЗИДЕНТА ГОЛОВНОЇ РАДИ НТШ І ГОЛОВИ КАНАДСЬКОГО НТШ З НАГОДИ 70-РІЧЧЯ ЙОГО ЖИТТЯ. Канадське Наукове Товариство ім. Шевченка. Том — XII. Торонто. 1972. Опр. Форм. 250 X 175 мм. 314 + 4 нп. стор. (Редактор збірника Богдан Стебельський).

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ — GOLDEN ANNIVERSARY OF UKRAINIAN FREE UNIVERSITY. Cleveland, Ohio, May 5-6-7, 1972. (Клівленд, 1972). Форм. 235 х 155 мм. 36 стор.

Universitas Libera Ucrainensis. INDEX LECTIONUM. Semester aestivum 1972. Monachii MCMLXXII. Form. 210 x 150 mm. 60 pp.

UKRAINIAN STUDIES — University of Alberta — Department of Slavic Languages. — СТУДІЇ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ при Славістичному Відділі Альбертського Університету. Едмонтон, 1972 Форм. 280 X 215 мм. 22 нп. стор. (Цикл.)

Д-р Дмитро М. Штогрин. СВІТЛА И ТІНІ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ У ГАРВАРДІ. Чікаго — Милвокі, 1973. Форм. 200 X 140 мм. 81 + 3 нп. стор. (Видання Світової Управи заходами Крайової Управи в ЗСА Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського.)

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Словникова частина. (Зошит) 28. Головний редактор проф. д-р Володимир Кубійович. Наукове Товариство ім. Шевченка. Видавництво „Молоде Життя". Форм. 250 х 180 мм. Стор. 2161-2240.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Словникова частина. (Зошит) 29. Головний редактор проф. д-р Володимир Кубійович. Наукове Товариство ім. Шевченка. Видавництво „Молоде Життя". (Сарсель — Мюнхен, 1972). Форм. 250 х 175 мм. Стор. 2241-2320.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Словникова частина. (Зошит) 30. Головний редактор проф. д-р Володимир Кубійович. Наукове Товариство ім. Шевченка. Видавництво „Молоде Життя". (Сарсель — Мюнхен, 1972) Форм. 250 х 175 мм. Стор. 2321-2400.

БІБЛІОГРАФІЯ

о. Михайло Ваврик, ЧСВВ. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ІСТОРІЇ ВАСИЛІЯНСЬКОГО ЧИНА ЗА 1950-1970 РР. Накладом „Записок ЧСВВ". Рим, 1971. Форм. 240 х 165 мм. Стор. 334-424. (Відбитка з „Записок ЧСВВ", т. VII (XXIII), вип. 1-4).

Alexander Sokolyshyn. UKRAINIAN SELECTED AND CLASSIFIED BIBLIOGRAPHY IN ENGLISH. By Alexander Sokolyshyn. Ukrainian Bibliographical and Reference Center, New York — Chicago, Ucrainica in English Series No. 1. Ukrainian Information. Bureau, New York — Munich — Chicago, 1971. Form. 290 X 205 mm. X + 157 + 1 np. pp.

THE UKRAINIAN QUARTERLY: CUMULATIVE INDEX 1965-1970. Index to volumes XXI (1965) — XXVI (1970). Prepared by Walter Dushnyck, Editor. Ukrainian Congress Committee of America, Inc. New York, 1972 Form. 242 X 160 mm. 23 + 1 np. pp.

ДОВІДНИКИ

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА. Географія — Історія — Культура. Перевидано без змін. Накладом Карпатського Союзу в ЗСА. Ню Йорк, 1972. Форм. 230 X 155 мм. 160 стор. (Фотопередрук із видання Українського Видавничого Інституту у Львові, 1939 р.)

Myron Kuropas. THE UKRAINIANS IN AMERICA. The „In America" Series. Published by Lerner Publications Company, Minneapolis, Minn., 1972. Form. 235 X 182 mm. 86 + 2 np.

КНИГОЗНАВСТВО

КНИЖКОВИЙ ЗНАК ШЕСТИДЕСЯТНИКІВ. В-во Св. Софії. Савт Бавнд Брук, 1972. Опр. Форм. 190 х 180 мм. 304 стор. (Вступна стаття і упорядкування. Микола Вірук. Технічний редактор: Роман Ференцевич. Мистецьке оформлення і макет: Богдан Певний).

Лев Биковський. У СЛУЖБАХ УКРАЇНСЬКІЙ КНИЖЦІ. Біо-бібліографія. Український Бібліологічний Інститут. Денвер, Колорадо, 1972. Форм. 275 X 213 мм. 4 нп. + 275 + 1 нп. стор.

Микола Вайда. У 40-РІЧЧЯ „СЛОВА НАРОДУ" ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ЧАСОПИСУ НА ПРЯШІВЩИНІ 1931-1971. Відбитка з тижневика „Новий Шлях", Вінніпеґ, Ман., Канада, за 2-го, 9-го, 16-го і 23 вересня 1972. Видавництво „Карпатський Голос", Філядельфія, Па., 1972. Форм. 280 X 215 мм. 10 лл.

УКРАЇНСЬКА КНИГА. Квартальник бібліографії й книгознавства. Р. II. 2, 1972 травень. Філядельфія. Форм. 243 X 160 мм. Стор. 41-72. (Орган Бібліографічної Комісії НТШ, Т-ва українських бібліотекарів (ТУБА) і Т-ва українських книголюбів. Видає Видавництво „Київ" у Філядельфії).

ФІЛОСОФІЯ

Юліян Вассиян. ТВОРИ, Том I. СТЕПОВИЙ СФІНКС. Суспільно-філософічні нариси. (В-во „Євшан-Зілля". Торонто, 1972. Опр. Форм. 220 х 145 мм. 287 + 1 нп. стор. (Портрет мислителя і віньєта-написи — роботи мистця М. Михалевича).

ПРАВО

Jurij Fedynskyj. STATE SESSION LAWS IN NONENGLISH LANGUAGES: A CHAPTER OF AMERICAN LEGAL HISTORY. Reprint — „Indiana Law Journal", Vol. 46, Number 4, Summer 1971. pp. 463-478.

ПЕДАГОГІКА

Е. Жарський. НАРИС ЗАГАЛЬНОЇ ДИДАКТИКИ. Лекція I. Шкільна Рада УККА: Педагогічний Інститут. (Ню Йорк, б. д.). Форм. 280 х 215 мм. Стор. 1-32.

Те ж саме. Лекція II. Стор. 33-56.

Проф. д-р Е. Жарський. НАРИС ПЕДАГОГІКИ: ІСТОРІЯ ВИХОВАННЯ. Шкільна Рада УККА — Університет Українознавства НТШ — Педагогічний Інститут Українознавства. (Видання Шкільної Ради, Ню Йорк, 1960). Форм. 250 х 177 мм. 80 стор. (Мшип., офсет).

Проф. д-р Едвард Жарський. НАРИС ПЕДАГОГІКИ: ВИХОВНА ПСИХОЛОГІЯ. Шкільна Рада УККА — Університет Українознавства НТШ — Педагогічний Інститут Українознавства. (Видання: Шкільна Рада УККА. Ню Йорк, 1961). Форм. 245 х 177 мм. 63+1 нп. стор. (Мшип., офсет).

НАПРЯМНІ УКРАЇНСЬКОЇ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ. Світовий Конгрес Вільних Українців. Світова Виховно-Освітня Рада. (Ню Йорк, 1967). Форм. 280 х 210 мм. 8 стор. (Відбитка з „Рідна Школа", Бюлетень Шкільної Ради УККА, Ню Йорк, Н. И. ЗСА, чч. 3 (15), 4 (16), 5 (17) 1067 р.).

ЕКОНОМІКА

PHILOSOPHY IN ECONOMIC THOUGHT. (By) Nicholas L. Fr.-Chirovsky and Vincent V. Mott. A Florham Forum Monograph. The Florham Park Press, Inc. Florham Park, N. J., 1972. Form. 225 x 150 mm. 4 np. +107+1 np. pp.

КАРТОГРАФІЯ

УКРАЇНА: МАЛИЙ ГЕОГРАФІЧНИЙ АТЛЯС. Шкільна Рада — Український Конгресовий Комітет Америки. Видання Шкільної Ради. Ню Йорк, 1972. Форм. 290 х 180 мм. 8 стор. (Вступ і пояснення до комплекту карт України, поміщених у другому томі англомовної Енциклопедії Українознавства за ред. Проф. В. Кубійовича, виданої Українським Народним Союзом).

ПОЛІТИКА І ПУБЛІЦИСТИКА

МАТЕРІЯЛИ КОНҐРЕСУ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ. Збірник ч. 1. Мюнхен, 1972. Форм. 225 X 155 мм. 55 + 1 нп. стор.

Wasyl Veryha. COMMUNICATION MEDIA AND SOVIET NATIONALITY POLICY. Status of National Languages in Soviet T. V. Broadcasting. By... Ukrainian Congress Committee of America, New York, 1972 Form. 243 X 157 mm. 57 + 7 np. pp. (Revised and enlarged reprint from „The Ukrainian Quarterly", Vol. XVII, Nos. 2 and 3, Summer and Autumn, 1971.)

UKRAINIAN INTELLECTUALS IN SHACKLESS: VIOLATIONS: OF HUMAN RIGHTS IN UKRAINE. Ukrainian Congress Committee of America. New York, 1972. Form. 235 x 150 mm. 17 + 1 np. pp.

Юрій Артюшенко. КОМЕНТАР НА КНИЖКУ Ю. РИМАРЕНКА. Чікаго, 1972. Форм. 180 х 132 мм. 48 стор. (відповідь на видану в Києві 1970 р. книжку Ю. І. Римаренка „Український буржуазний націоналізм — ворог інтернаціонального єднання трудящих").

ПРОГРАМА УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЙНО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ УРДП) затверджена Шостим З'їздом УРДП 25-27 грудня 1970 року. (Чікаго, 1972). Форм. 140 х 105 мм 48 стор.

ZUM 30 JAHRESTAG DER ENTSHEHUNG DER UKRAINISHEN AUFSTANDISHEN ARMEE (UPA). Herausgeber: Ukrainischer Zentraler Informationsdienst, New York, Toronto, London, Munchen, 1972. Form. 210 X 148 mm. 16 pp.

OUR ALTERNATIVE. ABN and EFC Conferences. Brussels, November 12th-15th, 1970. Published by Press Bureau of the Anti-Bolshevic Bloc of Nations (ABN), Munich, 1972. Form. 237 x 170 mm. 10 np.+ 181 + 1 np pp.

РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА

(Іван Бучко, Архиєпископ). УКРАЇНЦІ У 50-РІЧЧЯ ІСНУВАННЯ І ДІЯЛЬНОСТИ СВЯЩЕННОЇ КОНГРЕГАЦІЇ ДЛЯ СХІДНІХ ЦЕРКОВ. Бібліотека „Благодійної Істини" ч. 3. Мюнхен — Рим, 1970 Форм. 185 х 125 мм. 39 + 1 нп. стор. (Накладом Апостольської Екзархії для українців католиків у Німеччині. Видавництво „Християнський Голос", Мюнхен).

Преосв. Андрій Сапеляк, єпископ українців в Аргентині. О. СТЕПАН ВАПРОВИЧ: МІСІОНАР - ІСПОВІДНИК. Світлі постаті українського духовенства. Салезіянське Видавництво. Рим — Буенос - Айрес, 1970. Форм. 190 X 120 мм. 83 + 3 нп. стор.

о. С. Мудрий, ЧСВВ. НЕДІЛЬНА БЛАГОВІСТЬ. Недільні радіопроповіді з Ватикану. Українська Духовна Бібліотека, Видавництво оо. Василіян. Рим, Італія, 1970. Форм. 210 х 140 мм. 300 стор.

Мирон Федорів. ВІДНОВА, РЕФОРМА ЧИ ЗМАГ ДО СПРАВЖНЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ОБРЯДУ ПО ФОРМІ І ЗМІСТІ. Чікаго, 1971. Форм. 165 х 120 мм. 64 стор. (Друге видання брошури, під зміненою назвою).

СОРОК РОКІВ У ХРИСТОВОМУ ВИНОГРАДНИКУ. FORTY YEARS IN CHRIST'S VINEYARD. (Джерзі Сіті, 1972). Форм. 280 х 215 мм. 60 нп. стор. (Пропам'ятна книжка з приводу 40-ліття священства о. Антона Борси).

о. Марко М. Дирда. ЯСНА ГОРА В ГОШЕВІ. Українська Духовна Бібліотека. Видавництво оо. Василіян. Ню Йорк, 1972. Форм. 210 X 140 мм. 141 + 3 нп. стор.

Іларіон Тарасюк, СВЯТА ЗЕМЛЯ. Подорожні записки паломника. Накладом Християнського Видавництва „Дорога Правди". Вінніпеґ — Чікаго, 1970. Форм. 220 х 140 мм 230+2 нп. стор. (Видавництво „Дорога Правди" ч. 44).

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ СВЯЩЕНСТВА —1947-1972: ВПР ОТЕЦЬ ПРОТОІГУМЕН ПАТРИКІЙ ПЕТРО ПАЩАК ЧСВВ. (Ню Йорк, 1972). Форм 227 х 150 мм. 20 нп. стор.

WOES AND TRIUMPHS OF UKRAINIAN CATHOLIC CHURCH: BIRTH OF AUTONOMY. Reprinted from „The Ukrainian Quarterly", Vol. XXVII, No. 4, Autumn, 1971 and Vol. XXVIII, No. 1, Spring, 1972. New York, N. Y., 1972. Form. 235 x 152 mm. pp.

ARCHIEPISCOPAL AND PATRIARCHAL AUTONOMY. A symposium held on July 15, 1972 at Lincoln Center Campus. Thomas E. Bird & Eva Piddubcheshen — Editors. Fordham University. New York, 1972. Form. 228 X 152 mm. 74 + 4 np. pp.

CRITIQUE OF MSGR. POSPISHIL'S „THE QUEST FOR AN UKRAINIAN CATHOLIC PATRIARCHATE. By George A. Maloney, S.J. and Eva Piddubcheshen. Society for the Promotion of the Patriarchal System in the Ukrainian Catholic Church. Philadelphia, 1972. Form. 250 x 177 mm. 17 pp.+ 3 np.

о. Микола Федорович. СВЯТ. ХРИСТОВІ АПОСТОЛИ. Життя й діяльність 12-ти Христових Апостолів. Українська Православна Церква в С.Ш.А. Науково-Богословський Інститут. Ню Йорк — С. Бавнд Брук, 1972 Форм. 215 X 140 мм 76 стор.

Гр. Домашовець. НА ПРОСТІ ДОРОГИ. В-во „Кирило Методіївського Братства". Ірвінґтон, 1972. Опр. Форм. 220 X 140 мм. 204 стор. (Збірка статтей на релігійні та громадські теми).

о. М. Федорович. НАЙСТАРША ПРАВОСЛАВНА МОЛИТВА. Українська Православна Церква в С. Ш. А. (Бавнд Брук), 1972. (Видано коштом Сестрицтва Св. Княгині Ольги при Українському Православному Соборі Св. Князя Володимира в Чікаго, Ілліной).

ПОСЛАННЯ ДО СВІТУ. (Український переклад на правах рукопису. (Апостолес, Аргентина, 1971). Форм. 227 Х 150 мм. 14 стор. (Послання Пречистої Діви з приводу її появ у Фрибурґу в Швайцарії в 1964-1968 роках. Переклад брошури з французької мови. Циклостиль).

МИСТЕЦТВО

FLORA EXOTICA: A COLLECTION OF FLOWERING PLANTS. Text by Gordon DeWolf. Woodcuts by Jaques Hnizdovsky. David R. Godine. Boston MCMLXXII (1972). Form. 310 X 235 mm. 60 + 4 np. pp.

ВІКТОР ЦИМБАЛ: МАЛЯР І ГРАФІК. Монографія за редакцією Святослава Гординського. Резюме мовами англійською, німецькою й еспанською. Українська Вільна Академія Наук у США. Ню Йорк, 1972. Опр. Форм. 280 х 220 мм. 135+1 нп. стор., Видавництво коштами Тетяни з Михайлівських Цимбал. Кольорові фотографії Михайла Пежанського, ч. 12 Володимира Грицина).

В. Кармазин-Каковський. УКРАЇНСЬКА НАРОДНА АРХІТЕКТУРА. Хати і дерев'яні церкви XVIII сторіччя. З 40 ілюстраціями. За редакцією С. Гординського. Видання „Богословії" ч. 41. Рим, 1972. Форм. 238 X 168 мм. 53 + 3 нп. Стор. (Відбитка з „Богословії", т. XXXIV (1970).

Об'єднання Мистців Українців в Америці. Відділ у Філядельфії. НОТАТКИ З МИСТЕЦТВА. (Випуск) 12. Травень 1972. Накладом Відділу ОМУА у Філядельфії. Форм. 110 X 85 мм. 71 + 1 нп. стор.

NADIA SOMKO — S. MAKARENKO. East European Research Institute W. K. Lypynsky. New York, 1971. Form. 310 x 230 mm. 112 pp. (Монографія про мистців Надію Сомко і Сергія Макаренка, з англійськими текстами й українськими текстами передмов і статтей, але ж без української назви видання. Автори статтей і передмов: Михайло С. Пап, Євген Зиблікевич, Джек Дж. Спектор, Петро Гелубенко. Репродукції кольорові й чорно-білі.)

МУЗИКА

Осип Залеський. МАЛА УКРАЇНСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ. Опрацював... Видавництво „Дніпрова Хвиля", Мюнхен, 1971 Форм. 175 X 122 мм. 125 + 1 нп. стор. (Ноти написав С. Спех).

Павло Маценко. НАРИСИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКОВНОЇ МУЗИКИ. Видання М. Т. В. Роблин — Вінніпеґ, 1968. Форм 230 X 150 мм. 151 + 1 нп. стор.

ПЛАСТОВІ І ПОВСТАНСЬКІ ПІСНІ НА ГІТАРУ. Збірник ч. 3 Зладив Володимир Осередчук. (Кренфорд, Н. Дж., 1972). Форм. 305 X 225 мм. 11 + 1 нп. стор.

УКРАЇНЦІ В ДІЯСПОРІ

КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ У ЗСА — XL — CONGRESS OF UKRAINIAN IN U.S.A.. Ню Йорк, 1972. Форм. 235 X 150 мм. 139 + 41 нп. стор.

РЕЗОЛЮЦІЇ ОДИНАДЦЯТОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ, що відбувся в Ню Йорку, в готелі Коммодор, в днях 6, 7 і 8-го жовтня 1972 р. (Видання УККА, Ню Йорк — Джерзі Сіті, 1973). Форм. 230 х 150 мм. 16 стор.

ПРОТОКОЛ XXVII ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ... MINUTES OF THE XXVII REGULAR CONVENTION OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATON held in Cliveland, Ohio, Hotel Statler Hilton, May 18-23, 1970. (Джерзі Сіті, 1972. Форм. 287 х 225 мм. 211 + 1 нп. стор.

FOR BETTER CANADA. A collection of selected speeches delivered in the Senate of Canada and at banguets and conferences in varios centres across Canada by Paul Yuzyk on the occasion of his Tenth Anniversary as Senator, February 4, 1973. The Senate of Canada, Ottawa, Ontario (1973). Form. 280 x 215 mm. 240 np. pp.

Українська Канадійська Фундація ім. Тараса Шевченка. ДЕВ'ЯТИЙ РІЧНИЙ ЗВІТ за день 31 березня 1972. — UKRAINIAN CANADIAN Fondation of Taras Shevchenko. NINTH ANNUAL REPORT as at March 31, 1972. (Вінніпеґ, 1972). Форм. 230 X 153 мм. 38 + 2 нп. стор.

ПРОГРАМА ШОСТОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ КАНАДИ ТОРОНТОНСЬКОЇ ЕПАРХІЇ... Торонто, Онтаріо, 3-5 листопада 1972 р. (Торонто, 1972). Форм. 245 X 170 мм. 72 стор.

II. ЗДВИГ УКРАЇНЦІВ АВСТРАЛІЇ. Програма, матеріяли конвенцій і відбутих імпрез, інформації. Мельборн, 9-11 квітня 1971 р. (Накладом Союзу Українських Організацій Австралії (СУОА), Мельборн, 1972). Форм. 240 х 175 мм 95+1 нп. стор.

ЗВІДОМЛЕННЯ З ДІЯЛЬНОСТИ СЕКРЕТАРІЯТУ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ у 1972 РОЦІ. Світовий Конгрес Вільних Українців. Секретаріят. Мюнхен — Лондон — Брюссель, 1972. Форм. 298 х 210 мм. 32 стор. (Циклостиль).

Ольга Войценко. ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ У БРИТАНСЬКІЙ КОЛЮМБІЇ. Українська Вільна Академія Наук, Серія: Літопис УВАН. Ч. 7. Вінніпеґ, Манітоба, 1972. Форм. 215 х 155 мм. 46 стор.

ДВАДЦЯТИП'ЯТИЛІТТЯ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ „САМОПОМІЧ" 1947 -1972. — 25-TH ANNIVERSARY „SELFRELIANCE" ASSOCIATION OF AMERICAN UKRAINIANS. Ювілейний Альманах. Ню Йорк, 1972. Форм. 255 х 172 мм. 112 стор.

ЗВІТ ДОПОМОГОВОЇ СЕКЦІЇ ПРИ УККА. Відділ Buffalo. (Воффало, 1972). Форм. 230 х 163 мм. 8 стор. (Офсет).

У 20 РІЧНИЦЮ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ПРИ ПАРАФІЇ СВ. МИХАЇЛА В ЙОНКЕРСІ .(Йонкерс, Н. И., 1972. Форм. 270 X 210 мм. 21 + 1 нп. стор. (Офсет).

ХАРЧУВАННЯ

Зеновія Терлецька. УКРАЇНСЬКІ СТРАВИ. Давні приписи з Галицької України. Союз Українок Америки. Практична Книгозбірня ч. 4. Філядельфія, 1971. Опр. Форм. 237 х 157 мм. 210 + 2 нп. стор. стор.

Сорочинський Степан. МЕД, ЙОГО ВЛАСТИВОСТИ (!) І КОРИСТЬ ДЛЯ ЛЮДЕЙ, Збірав... Літль Фольс (!), Ню Джерзі, 1967. Форм. 215 х 160 мм. 58 стор. (Шапір)

ГУМОР

LOOK COMRADE — THE PEOPLE ARE LAUGHING... Underground Wit, Satire and Humor From Behind the Iron Curtain. Jokes, Barbs and Riddles with Cartoons from Krokodil, Dikobraz and Roiac and Illustrations by Myron Levytsky and Tibor Kovalik, collected and compiled by John Kolasky. Peter Martin Associates Limited. Toronto, 192. Form. 212 x 132 mm. VIII+135+1 np. pp.

СПОРТ

UKRAINIAN OLYMPIC CHAMPIONS by Osyp Zinkewych. Second Edition. The Ukrainian World Committee for Sport Affairs. Ukrainian Information Service „Smoloskyp". Baltimore — Paris, 1971. Form. 226 x 153 mm. 45 + 1 np. pp. (Smoloskyp Library Nr. 15).

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ПЕРЕСЛІДУВАНИХ В УКРАЇНІ! ВКЛЮЧАЙМОСЯ В АКЦІЇ ЇХ ОБОРОНИ!

Галина Мазепа в Ню Йорку

Переїздом до Европи, в Ню Йорку зупинилася на короткий час відома малярка з Венесуелі Галина Мазепа - Коваль. З цієї нагоди Мистецька комісія Українського Інституту Америки влаштовує у п'ятницю 9 березня в приміщеннях Інституту зустріч з гостею.

Галина Мазепа сьогодні безперечно найпопулярніша українська малярка. Вона здобула собі признання не лише серед критичних і мистецьких кіл, але й серед широкого загалу нашого громадянства. Вийшовши з модерної празької школи спочатку 30-их рр., вона відразу на празьких і львівських виставках звернула увагу критики. Переїхавши після війни до Німеччини, а з 1948 року до Каракасу у Венесуелі, де її чоловік електроінженер є професором університету, Галина Мазепа установила своє ім'я серед передових українських мистців, не лише на еміграції, а й в Україні.

Галина Мазепа була одною з перших українських мистців, які з позицій модерного мистецтва підійшли до старої української ікони і народного мистецтва та відкрили в них цілий великий і незнаний світ форм і барв. Вона не копіювала етнографії, як це робило чимало інших мистців, а переробляла фолкльорні мотиви творчо, виносячи на перший плян ті основні елементи форм, лінії і кольору, що їх підсвідомо відчували народні майстри. І їх, і Мазепу поєднує те саме намагання не відтворювати форм, які вже існують у природі, а висловлюватися символами.

Галина Мазепа брала участь у багатьох виставках, починаючи від виставок Празької Студії і виставок Асоціяції Незалежних Українських Мистців у Львові аж до виступів на різних виставках в ЗСА і Канаді. У Венесуелі мистецькі кола вміли її оцінити і Національний Музей у Каракасі влаштував окрему її виставку. Мисткиня велими популярна завдяки ілюстраціям для дитячих венесуельських видань. Вона й не побоялася поєднати в своєму малярстві українські мотиви й форми з подібними південноамериканськими, даючи низку ефектовних і унікальних для українського малярства творів. Енергійна й експресивна, вона й досі займає чільне місце в усьому українському малярстві.

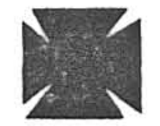
С. Г.

Популярність президента Ніксона зменшується

Ню Йорк. — Опубліковані останньо дані дослідного бюра Геллупа виявляють, що президент Ніксон далі втішається підтримкою яких 65% населення Америки. Найвищою була популярність Ніксона безпосередньо після проголошення замирення у В'єтнамі, в січні 1973 року, коли опитування виявили підтримку збоку 68% населення. Тепер ця популярність понизилася до 65%. Опитування за останні два місяці виявляють, що той самий відсоток населення — 25% є в повній опозиції до політики Ніксона. Зокрема Президент є далі непопулярним серед чорних, яких тільки 38% висловилося позитивно про політику республіканської Адміністрації. Найбільшу підтримку Ніксон має для своєї політики у південних стейтах, де за ним висловилося аж 71% опитуваних, а найнижчу у західніх стейтах, бо всього 59%. Найнижчий рівень популярности Ніксона був у червні 1971 року — всього 48% в пересічному по всій Америці.

ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ в БАЛТІМОРІ

із сумом повідомляє місцеві Організації, Платників УНФ та усе Українське Громадянство про те, що в понеділок, 5-го березня 1973 року в Балтиморі, відійшов несподівано у Вічність на 72-му році життя

сл. п. ВОЛОДИМИР ЧОРНОДОЛЬСЬКИЙ

учасник Українських Визвольних Змагань, довголітній голова Відділу УККА в Балтиморі та визначний і провідний член багатьох українських установ і організацій.

•

Дружині і Родині Покійного, складаємо вислови щирого і глибокого співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ.

ЕКЗЕКУТИВА ВІДДІЛУ УККА в БАЛТИМОРІ

Замість квітів на свіжу могилу

сл. п. проф. д-ра САВИ НИКИФОРЯКА

складає суму 25.00 долярів на цілі НТШ в ЗСА

Ютика, Н. Й. Д-р Володимир КОГУТЯК

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ

св. п. проф. Зенона Зеленого

почесного члена Пласту в Канаді,

що ненадійно відійшов у Вічність у п'ятницю, 2 лютого ц. р. в Торонті, склали на Центральний Пластовий Вишкільний Фонд ім. Дрота такі датки:

Мешканці пластової відпочинкової оселі „КРИМ" у Грефтоні біля Торонта	$50.00
Роман і Ірина Вжесневські	25.00
В. і І. М.	20.00

ПО $10.00: Михайло і Анна Мігуси, Олександер і Галя Держки, Осип і Анна Жигарі, Іван і Ольга Джутлеї, Марко Джутлей, Ярослав і Ольга Гейбатюки, Омелян і Олександра Тарнавські, д-р Андрій і Олександра Федини, проф. Василь і Емілія Яцішевські, Ігор і Богданна Велигорські, Марія Спольська, Іван та Ольга Еліяшевські, Євген і Марта Ващуки, Микола і Галина Юники, Орест і Таня Дикулинські, Мирослав і Марія Горбані, разом $160.00.

ПО $5.00: Роман і Дарія Геник - Березовські, Мирон і Емілія Вачинські, Микола і Оксана Фроляки, Омелян і Зеня Хабурські, Борис Гуль, Богдан і Люба Пендзеї, разом $30.00.

Разом складено датків на суму $285.00. Дальші датки можна складати у Пластовій Кооперативі „ПЛАЙ" в Торонті (Ply Co-op., 768 Queen St. W., Toronto 3, Ont., Canada) або у Пластовій Кредитівці в Торонті (Plast Credit Union. 2199 Bloor St. W., Toronto 21, Ont).

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, проживши 65 років, ненадійно відійшов від нас на Вічний Спочинок, в дні 26-го січня 1973 року, наш Дорогий

СИН, ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п. мгр. МИХАЙЛО ДУЖИЙ

Похорон відбувся 29-го січня 1973 року

Вшановуючи пам'ять Покійного, дякуємо о. радникові Іванові Прокоповичеві, пароxові церкви св. Михаїла в Дірборні, о. прелатові Михайлові Бохневичеві, о. Ігуменові Інокентієві Лотоцькому, ЧСВВ та о. Вейн Ручкі, за участь у похоронних відправах та прощальних проповідях. Інж. Ярославові Филипову — диригентові кору, хорові „Трембіта" та співакам за участь у похоронних відправах. Представникові ОУН(р) д-рові Степанові Галамасаї за надгробне слово. Ред. Петрові Рогатинському, близькому другові Покійного, за його евльогію. Панові Михайлові Ковальчинові, голові Головної Управи б. Вояків УПА із Філядельфії, за його слово. Панові Іванові Ващукові, голові Дирекції Кредитівки „Будучність", за його надгробне прощання від співпрацівників Кредитівки „Будучність" та від Українського Народного Союзу.

Промовцям: д-рові М. Климишинові від Визвольного Фронту в Детройті, п-і Уляні Целевич-Стецюк від Головної Управи ОЖ ОЧСУ, дир. Михайлові Мушинському від Т-ва Укр. Кооперації та Кредитової Спілки „Самопоміч", п-ві Степанові Романцеві з Торонта від бувших спортовців Карлсфельду та Мітенвальду та друзів з юних днів, д-рові А. Шутка, голові ООЧСУ в Детройті, та мгр. Богданові Федоракові, голові УККА східньо-мішіганського Відділу.

Представникам Церкви і всім місцевим і позамісцевим Організаціям за слова признання і пошани до Покійного.

Осередкові СУМА ім. П. Орлика і Осередкові „Київ" — за стійку в однострою під час Панахид. Членам ОУН(р) за почесну стійку під час похоронних відправ.

Щиро дякуємо Всім за пожертви на Служби Божі за душу Покійного, на „Фонд ім. Михайла Дужого" та інші призначені цілі.

Дякуємо за слова співчуття та розради від місцевих та позамісцевих осіб.

Дякуємо Всім, які так численно прибули на Панахиди та похоронні відправи.

Немає слів, які могли б вірно передати нашу подяку Всім, які старалися нам помогти у нашому горі з приводу нашої великої втрати.

ТЕОФІЛЯ — дружина
ТАМАРА — донька з чоловіком РОМАНОМ КУРОПАСЕМ і дітьми
ЯРОСЛАВ — брат з дружиною ОЛЬГОЮ і дітьми
ВОЛОДИМИР — брат з дружиною СТЕФОЮ

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність дня 13-го січня 1973 року наш Найдорожчий ЧОЛОВІК і БАТЬКО

св. п. АНДРІЙ ВОЛОСЕНКО

Цією дорогою висловлюємо нашу глибоку подяку Всеч. о. Андрейчукові, парохові церкви Чесного Хреста в Асторії, Н. Й., за відправлення похоронних обрядів та прощальні слова в Церкві.

Дякуємо Хористам нашої Церкви за участь та відспівання Панахиди у похоронному заведенні.

Дякуємо інж. Мокрієвському, що прощав Покійного від Т-ва Українських Інженерів.

Особливу подяку складаємо нашому родичеві д-рові Василеві Кіналеві за його довголітню, надзвичайно дбайливу опіку Покійним та за щирі прощальні слова на Панахиді, а теж за сердечну допомогу для нас у похоронах.

Щире Спаси Біг усім моїм Шкільним Товаришкам, Тим, що прийшли вшанувати пам'ять мого Дорогого Товариша Життя та Всім, що зложили пожертви на добродійні цілі.

Дякуємо 64-му Відділові Союзу Українок Америки в Ню Йорку за пожертву і вислови співчуття, а членкам за участь у похоронних відправах.

Дякуємо Управі Української Школи та Батьківському Комітетові в Асторії за Служби Божі, листи співчуття та участь в похоронах.

Найщиріша подяка усім нашим Родичам, Друзям і Знайомим, що прийшли до нас в днях горя і смутку із співчуттям, що молилися з нами, та відпровадили Покійного в Останню Дорогу.

Дякуємо Усім, що замовили Служби Божі за спокій душі Покійного, а особливо вдячні всім Приятелям, що спільно жертвували на Св. Служби Божі „Григоріянки" та о. д-рові Василеві Вишничукові за їх відправлення.

Спаси Біг теж усім за пожертви на різні добродійні цілі та за квіти на домовину.

ІРИНА ВОЛОСЕНКО
Донька — РОКСАНА
Сини: ЯРЕМА і ІГОР
Невістка — ДОНА

В глибокому смутку повідомляємо, що дня 6-го березня 1973 року у Вашингтоні, Д.К., по короткій, тяжкій недузі у віці 53-ох років, відійшов від нас у Вічність, наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

бл. п. АНАТОЛЬ Л. КОЗАР

народжений в м. Тернополі, Західня Україна, син Покійних Ольги і Лонгина Козарів.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 10-го березня 1973 року о 12-ій годині дня, на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ГАЛИНА
діти — ЮРІЙ і ЛІЛЯ
брат — ОЛЕГ з дружиною ЛІДІЄЮ і донею ОЛЕЮ
шваґер — КОСТЬ ВАРВАРІВ з дружиною ОЛЕНОЮ і дітьми: ІРИНОЮ і ВІКТОРІЄЮ
тітка — АНТОНІНА ЛОПАТИНСЬКА
кузини — РОМА РАКОЧА з чоловіком БОГДАНОМ і дітьми
ОЛЕГ ЛОПАТИНСЬКИЙ з дружиною ОКСАНОЮ і дітьми
і вся ближча і дальша Родина

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

З великим сумом повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 7-го березня 1973 року, ненадійно упокоївся в Бозі в Ірвінґтоні, Н. Дж., наш Найдорожчий БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п. ФЕДІР ГЛІБЧУК

на 74-му році життя, нар. в Старих Кутах, Зах. Україна.

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю, 9 березня 1973 року до української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на цвинтар Gate of Heaven, Hanover, N.J.

Горем прибиті:

син — СВЯТОСЛАВ з дружиною ХРИСТИНОЮ
донька — СВЯТОСЛАВА КАЛИНОВИЧ з чоловіком БОГДАНОМ
внуки: АНІТА і ВЕРОНІКА ГЛІБЧУК і АНДРІЙ КАЛИНОВИЧ

Ділимося сумною вісткою з Членством Українського Конгресового Комітету Америки, що в дні 5-го березня 1973 року відійшов у Вічність, Член Ради Директорів УККА та довголітній Голова Відділу УККА в Балтиморі, Мд.

сл. п. ВОЛОДИМИР ЧОРНОДОЛЬСЬКИЙ

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 10-го березня 1973 року.

•

Родині Покійного висловлюємо наше найглибше співчуття.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ

Дня 11-го березня 1973 року припадає десята річниця смерти нашого Дорогого

БАТЬКА, ДІДУНЯ і ПРАДІДУНЯ

бл. п. о. сов. ТИМОТЕЯ СЕМБАЯ

вірного сина Української Католицької церкви і народу, довголітнього катехита народної школи, учительського семінаря, та всіх державних гімназій в Тернополі, провідника Марійської Дружини Пань, активного члена всіх суспільно-громадських організацій, довголітнього члена управи Української Захоронки, радного міста Тернополя.

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ відправляться дня 11. БЕРЕЗНЯ ц. р. в БУЕНОС АЙРЕСІ — Арґентина, в НАЗАРЕТІ — в Святій Землі, і в ДЕТРОЙТІ в церкві НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ о год. 12-ій дня.

Про молитви за душу бл. п. Покійного просять:

д-р ІВАН і ОКСАНА ГАЛИЦЬКІ — донька і зять
д-р СИДІР і ОЛЬГА СЕМБАЙ — син і синова
ОРЕСТ з дружиною ТРІНІДОЮ, АНДРІЙ і НЕСТОР — внуки
НАТАН, ІВАН і ЛЮБОМИРА, КАРОЛІНА — правнуки

•

ВІРШ ВІД ДОНЬКИ

написаний в день похорону, замість надгробного напису.

Нині ховали Тебе тату!
Може і щаслив Ти?
Покрие труну рідна — не чужа земля.
Я на могилу квітів не понесу —
Не буде може і на ній хреста . . .

Понад Тобою блестіти будуть наші зорі . . .
Принесе вітер рідних квітів-трав . . .
Пощо ж даремно в чужім морі
У розпачі, шукаю забуття?!

Чому оплакую тебе, мій Любий Тату??
Час спроби свій пройшов Ти —
І нині може вже блажен зачав святе життя? . .
Лише мені осталося добрести, до межі смерті — і Буття . . .

•

Замість квітів на далекий гріб, Родина зложила на Апостолят Андрея Шептицького в Чикаго 25.00 долярів.

В пам'ять Дорогої нам

бл. п. ЛІДІЇ С. ПОГОТОВКО-ГУНЯ

на Пам'ятник в Бавнд Бруку, Н. Дж. зложили 35.00 долярів

Прокіп і Анна МАТИЙЦІВ
Стефан і Тася ВЕРЕНИЧЕНКО
Олег і Лариса ЕЛІЯШЕВСЬКІ

У невимовному жалі та смутку повідомляємо Рідних, Приятелів, Знайомих і Товаришів Зброї про те, що в понеділок, 5-го березня 1973 року, несподівано відійшов у Вічність в Балтиморі, на 72-му році життя наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ЗЯТЬ, ШВАҐЕР і ВУЙКО

бл. п. ВОЛОДИМИР ЧОРНОДОЛЬСЬКИЙ

учасник Українських Визвольних Змагань, визначний працівник в українському суспільному та культурно-освітньому житті в краю, провідний член українських товариств і організацій, заступник голови Балтиморського Відділу ООЧСУА та довголітній голова УККА — Відділ Балтимор.

ПАНАХИДИ будуть відправлені в четвер, 8-го березня та в п'ятницю, 9-го березня ц. р. в похоронному заведенні Lilly & Zeller (Eastern Ave. & Wolfe St), в год. 7:00 вечором.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбудуться в суботу, 10-го березня 1973 р. з початком в год. 8:30 ранку в тому ж похоронному заведенні, звідки Тлінні Останки будуть перенесені до української католицької церкви св. Михаїла (524 S. Wolfe St.), а по Заупокійній Службі Божій будуть відпроваджені на Вічний Спочинок на місцевий цвинтар Української Католицької Парохії.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

ДАРІЯ з МРИЦІВ — дружина
АНДРІЙ — син з дружиною ЛЮБОЮ
ОЛЬГА ЧОРНОДОЛЬСЬКА — сестра з дочкою АННОЮ
МАРІЯ і ЙОАННА — сестри з родинами в Краю
ХРИСТИНА МРИЦОВА — теща
АННА і БОГДАН САТУРСЬКІ
МИРОСЛАВА і ОСТАП ГУКИ з синами: ЮРІЄМ та АДРІЯНОМ і з дочкою ХРИСТИНОЮ
ІРЕНА і ВОЛОДИМИР ІВКИ
ЛІДІЯ і ЯРОСЛАВ ШАВ'ЯКИ з дочкою ІЛЯНОЮ
НІНА і РОМАН МРИЦІ з сином ЕРАСТОМ та з дочкою РОМАНОЮ
МАРІЯ та ЮРІЙ ГАЛУЩИНСЬКІ з дочками: ГАЛЮСЕЮ та МАРТУСЕЮ
АРЕТА і ВІКТОР НАДОЗІРНІ
Близька і дальша Родина в ЗСА і в Краю

Замість квітів на могилу

сл. п. Інж. Романа Гойдиша

на НТШ в Сарселі

Пластунки Сеніорки II Куреня УПС

„Ті, що греблі рвуть", зложили:

Коренець Ганка	$10.00	Пежанська Люба	10.00
Любчак Ірена	10.00	Пясецька Ніна	$ 5.00
Макарушка Мері	10.00	Скорецька Галя	5.00
Навроцька Христя	10.00	Хамула Галина	10.00

Разом $70.00

ЧОМУ ПОТРІБНА ФУНДАЦІЯ ТЕПЕР?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

студентів бракує. Замість чекати аж створиться потрібний стипендійний фонд, члени Фундації листовним голосуванням можуть дуже швидко рішити призначити кільканадцять чи кількадесят тисяч долярів для стипендій студентам і тим самим притягнути їх до студій в Гарварді. Це теж буде допомога Гарвардському Осередкові. Статут Фонду ФКУ на таку гнучкість не дозволяє. Або інший приклад: Фундація, зібравши поважніші фонди на завершення Гарвардського Центру, може рішити призначити 10 чи 20 тисяч долярів, зібраних головно з імпрез, на видання кращих шкільних підручників для наших дітей. Це теж дуже пекуча потреба. Якими ми не були б ентузіястами Гарвардського проєкту, ми не сміємо себе звужувати до одного завдання і занедбувати інші. Деякі завдання, зокрема ті, що не коштують багато, можна б виконувати рівночасно з нашим головним змаганням створити Дослідчий Інститут при Гарварді.

Дехто зі співрозмовників висунув сумнів, чи вдається таку Фундацію створити серед українців, які здібні складати пожертви лише на якусь одну конкретну ціль і ледве чи погодяться давати гроші на цілі наперед не з'ясовані. Ці спостереження правдиві. Оця ментальність і є причиною, чому багато більше пожертв йде на льокальні цілі, а так мало на загальні: коли ж відбувається якась збірка на загальну ціль, вона вдається лише тоді, коли ця ціль конкретна, як будова пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні чи творення катедри українознавства у Гарварді. Цим ми відрізняємося від американців, які складають свої пожертви у довір'ї, що проводи фундацій чи різного роду фондів зуживуть їх на добрі цілі. Нам однак треба рахуватися з конкретністю думання і недовірливістю наших людей. Тому щорічні цілі Фундації мусять бути конкретні, точно визначені і вирішувані кожного року самими жертводавцями.

Дехто побоюється, що Фундація не вдержиться довго, бо зразу почнеться внутрішня сварня, на які цілі призначати гроші, що їх мається зібрати. Деякі жертводавці може не схочуть складати своїх внесків, якщо їм дорога пропозиція перепаде при голосуванні. Можна надіятися, що до того не повинно дійти, бо чейже члени Фундації повинні б бути настільки громадсько зрілі, щоб вміти підпорядкуватися більшості. Але і цього можна уникнути, дозволяючи самим жертводавцям розпоряджати своїми грішми. Після докладного обговорення різних проєктів, які Фундація могла б піддержати, жертводавці дістали б голосуючий запитник з двома чи трьома можливими цілями, на які його грошева пожертва може йти. Він може призначити усю пожертву на одну ціль, або може її розділити на кілька цілей. В той спосіб різні проєкти дістануть стільки допомоги, скільки самі члени їм призначать. Іншими словами, Фундація діятиме згідно засад „партиципуючої демократії", якої введення в американське інституційне життя, між іншим, домагалася американська протестуюча молодь і деякі суспільні критики (напр. А. Тофлер).

Коли дискусія про потребу Фундації довела, що принаймні частина жертвенних громадян готова її піддержати, треба б приступити до її здійснювання. Першим кроком повинно б бути розіслання запитника до усіх жертводавців на ФКУ, щоб знати, скільки з них бажали б стати членами такої Фундації. Якщо зголоситься хоч дві-три тисячі, Фундацію варто б творити. Якщо мало зголоситься, справу треба відкласти. Це буде знак, що ми ще не здібні до тривалих, плянових зусиль і що багато наших завдань не можна буде виконати.

Хто повинен зайнятися справою Фундації? Успіх кампанії на ФКУ доводить, що в нас є люди, які вповні здібні практично та успішно повести цю справу. Думаємо про мґра С. Хемича, Б. Тарнавського та деяких інших членів Екзекутиви ФКУ. Вони виявили не лише безприкладну посвяту, ідеалізм та віру в справу, яку вели, але теж виявили не абиякі організаторські здібності. Ніде правди діти, вони почали збіркову кампанію на ФКУ тому 15 років, тоді коли багато з нас сумнівалося, чи вдасться нам створити хоч би одну катедру. Вони здобули загальне довір'я та пошану від усіх жертводавців. Вони створили мережу клітин з десятками відданих співпрацівників. Маючи такий адміністративний апарат і досвід, їм буде легко перевірити — при допомозі запитника — що думають жертводавці на ФКУ про створення Фундації і тоді прийняти відповідні рішення.

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТОВЕ ТОВАРИСТВО „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" НЮАРК, Н. Дж.

повідомляє усіх зацікавлених дівчат і хлопців у віці 12-18 років, та усі молодечі організації,

ЩО ЧЕРГОВА

СПОРТОВА ШКОЛА „Чорноморської Січі"

відбудеться на протязі 3-ох тижнів,

в часі від 22 липня до 11 серпня ц. р.
на оселі УРС „Верховина"
в ГЛЕН СПЕЙ, НЮ ЙОРК

- **Вишкіл:** копаний м'яч, відбиванка, теніс, плавання.
- **Фахові** інструктори і опікуни.
- **Реченець** зголошень до 30-го ЧЕРВНЯ 1973 року.

Спортова Школа „Чорноморської Січі" заслужила собі на визнання УСПАК, Управа якого закликає українську організовану молодь до участі в спортовому вишколі.

По інформації писати:

UKRAINIAN SITCH SPORT SCHOOL
680 Sanford Avenue Newark, N.J. 07106

През. Ніксон позитивно оцінює внутрішню ситуацію в ЗСА

Вашингтон. — У черговому своєму виступі по радіо 4 березня, а також у пресовій конференції 3 березня президент Ніксон подав свою оцінку ситуації в ЗСА, а також ситуації на міжнародному економічному відтинку у зв'язку з монетарною кризою. За словами Президента, в ЗСА „проминула година кризи" в американському суспільному житті, а всі передбачування повного занепаду американських міст себе не виправдали. Америка, говорив Президент, „не розпадається", а навпаки, в американських містах помітна поправа ситуації, чого найкращим покажчиком є той факт, що число кримінальних випадків у великих містах зменшилося на половину. Зменшилися також випадки заворушень, а одночасно, з ініціятиви федерального уряду та всіх інших урядів, посилилися заходи, щоб очистити повітря і води та піднести рівень житлового будівництва. Президент Ніксон поновно заторкнув у своїй промові питання льокальної та особистої ініціятиви, обороняючи свою концепцію децентралізації американського державного життя і зменшення керівної ролі федерального уряду. На найближчий час найважливішим завданням, перед яким стоїть теперішня Адміністрація, — говорив Президент, — є виелімінувати наслідки коштовних, але соціяльно і економічно непродуктивних програм, які введено було, як відомо, з ініціятиви президента Джонсона, автора концепції т. зв. величного суспільства. Коли ж йдеться про поновну кризу на монетарному відтинку, то президент Ніксон запевнив, що позиція американського доляра є здорова і що є всі дані на те, що урядові пощастить з вдержанням інфляції на поземі 2.5%. Президент запевнив також, що не буде дальшої девальвації доляра.

194-ий Відділ УНСоюзу в Ню Йорку повідомляє, що

дня 17 березня 1973, о год. 3:30 по пол.
в приміщенні „Самопомочі"
при 98 Секонд Авеню
— відбудуться —

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття Зборів;
2. Відчитання порядку нарад;
3. Відчитання Протоколу з попередніх Загальних Зборів та прийняття його;
4. Вибір Номінаційної Комісії;
5. Звіт з діяльности Управи за 1972 рік;
6. Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії уступаючій Управі;
7. Дискусія над звітами;
8. Вибір нової Управи;
9. Внески і запити;
10. Закриття Зборів.

Просимо Шановних Членів про гремяльну участь на Загальних Зборах.
По Зборах Товариська Зустріч і перекуска.

УПРАВА

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ ОУА „САМОПОМІЧ" в Ню Йорку, Н. Й.

— відбудуться —

у неділю, 25-го березня 1973 року
в 1-ій год. по пол. в домівці Відділу
при 98 Друга Евеню, Ню Йорк, Н. Й.

ІЗ ЗВИЧАЙНИМ ПОРЯДКОМ НАРАД РІЧНИХ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ.

Увага: Якщо в означеній годині не явиться вимагане статутом число управнених до участи у зборах членів, збори почнуться 30 мінут пізніше без уваги на число присутніх.

ЗА УПРАВУ ВІДДІЛУ:

Богдан Ластовецький, голова
Евстахій Манацький, секретар

Пассейк, Кліфтон, Патерсон, Ратефорд і округа!

В суботу, 17-го березня 1973 року
о год. 6-ій вечора
в приміщенні Української Централі
при 240 Говп Аве. в Пассейку, Н. Дж.
— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

до обов'язкової участи в яких запрошені усі члени Окружної Управи та урядовці і делегати Відділів, які належать до Округи, а саме:

42 і 97 в Пассейку, 64 в Патерсоні, 134 в Ратерфорді і 394 в Магва.

НА ПОРЯДКУ ЗБОРІВ:

1. Відкриття і схваленя порядку нарад;
2. Вибір Президії;
3. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів;
4. Звіти Управи і Контрольної Комісії;
5. Дискусія над звітами;
6. Уділення абсолюторії уступаючій Управі;
7. Організаційні доповіді репрезентантів Головної Канцелярії;
8. Вибір нової Управи;
9. Плян праці;
10. Внесення і побажання;
11. Закриття.

В зборах візьмуть участь:

ЙОСИП ЛИСОГІР — головний предсідник;
УЛЯНА ДЯЧУК — головний касир;
СТЕПАН ГАВРИШ — асистент керівника організаційного Відділу.

На збори запрошуємо також усіх Членів вище згаданих Відділів.

Після зборів відбудеться ПЕРЕКУСКА.

За Управу Окружного Комітету:

Іван Хомко (голова)
Василь Марущак (секретар)

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ІВАН РУБЧАК У ЖИТТІ І НА СЦЕНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Заплативши тут же 600 карбованців за виставу, він наказав козакам зайти до театру. За годину п'єса почалась. Чарівна пісня бандуриста, якого грав сам Рубчак, вдарила буревієм по залі театру і багатьом кубанцям заглянула в серце.

...Я сьогодні щось дуже сумую,
Про козацькую долю згадав...

Але перед третьою строфою кобзареві блиснула думка: співати далі чи ні? Та щось нестримне вмить перемогло вагання, хоч серед військовиків могло бути багато ворогів України, і пісня гриміла далі:

...Ти воскреснеш, моя Україно,
В своїм блиску і славі своїй...

— Співаю, — пригадує Рубчак, — а сам поглядаю на полковника, що сидів у першому ряду, і помічаю, як у нього по щоці покотилась сльозина.

Коли вистава закінчилась, заля здригнулась від оплесків. За хвилину за лаштунки зайшов полковник і міцно стиснув кобзареві руку.

— Так оце ви такий москаль? — запитав Рубчак.

— Тихо, — зупинив його полковник і додав: — Дай, Боже, щоб ваша дума здійснилась.

Багато і ясних сторінок зринало у пам'яті Рубчака. Як один з кращих моментів у своєму житті згадував він час перебування театру в Тернополі. Це було вже в 1917-му році. Почалася революція. Використовуючи момент, вирішили відзначити роковини смерти Івана Франка. Для цього проведено підготовну роботу. З двох повітів прибуло кругло 5000 дівчат в українських одягах і приїхало 600 членів „Сокола" — селян верхи на конях.

Після чудового концерту-академії зорганізували похід по місту. Одягнувши хористів в козацькі однострої і позичивши коней, Рубчак їхав верхи на білому коні в одязі гетьмана з булавою в руці. Величний похід супроводила урочиста пісня „Ой, у лузі червона калина". До походу прилучилось п'ять українських полків, що поверталися з фронту, з п'ятьма оркестрами.

— Довгий час, — казав Рубчак, — я не міг опам'ятатися, такий величний був цей похід, таке незвичайне було національне піднесення.

Так звучать окремі сторінки життя й діяльности корифея української сцени Івана Рубчака, який помер у травні 1952 року у Львові.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 18-го БЕРЕЗНЯ 1973 р.
НЮАРК, Н. Дж. Загальні річні збори Т-ва Орлик 27-ий Відд. о год. 1:15 по пол. в домівці Чорн. Січі при 690 Sanford Avenue. — Люцина Олесницька, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6898. Тарзан заперечує вістку про золото в урурських горах

Щоб виграти на часі й для безпеки павукоподібних людей, Тарзан ризикує перехитрюванням загрозливої ловецької виправи купця.

Вождь Міті і його миролюбні урурці є моїми приятелями. Я перевіряв цілу країну урурців. Там нема печери повної золота! Там нема ніяких великих павукових мавп!

Так, я вислав шпигуна до оселі вождя Міті, щоб збагнути, відкіля походять грудки золота, що їх він продав мені. Ото ж я знаю, що там є великі павукові мавпи, десь в урурських горах... звірята з довгими руками й ногами, які ходять, як люди!

І ті мавпи мають печеру повну золота? Як ти міг повірити такій нерозумній байці?